

Naročnina
za državo SHS:
za mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENE

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:
Enostolpna petinna vrsta
malih oglaš po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglaš nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglaš v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Posilnina plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Proti socialni reakciji.

Od vseh strani prihajajo poročila o pri-
tisku na delovne razmere v raznih naših in-
dustrijskih krajih. V Bosni je v gibanju celo-
kupno rudniško in lesno delavstvo, ki mu ho-
čejo znižati plače in obenem zvišati delovni
čas. Skoraj povsodi se delavstvo odpušča, pri-
trguje se na plačah; sploh se uveljavlja brez-
obzirnost in nedobrohotnost nasproti delav-
stvu in njegovim zahtevam. Ali so to samo
posledice industrijske krize ali pa imamo
opraviti s pojavi socialne reakcije, ki meni,
da so nastopili zanjo sedaj ugodni časi? To
bi bilo skrajno nesrečno podjetje, o čemer bi
se morali kmalu prepričati.

Zavedati se moramo, da je socialna mi-
sel moralno zmogala in osvojila svet in da je
danes velik del njenih načel in zahtev med-
narodnopravno priznan. Danes noben pame-
ten človek ne misli na to, da bi se dal razvoj
družbe v zmislu socialnih načel preprečiti
ali celo kolo socialnega naziranja napredka
obrniti nazaj. Sam italijanski diktator Musso-
lini zelo resno računa s socialnimi zahtevami
časa in je dal italijanski industriji nedvoum-
no razumeti, da naj se čuva izzivanja delav-
stva iz pohlepa po večjem dobičku ali iz bo-
jazni pred morebitnimi lastnimi žrtvami. Vsa-
ka moderna država gleda danes na to, da
uredi svoje narodno gospodarstvo v zmislu
socialnega progressa in da čim najbolj zado-
volji zahtevam delovnih množic. Država, ki
bi ravnala drugače, bi izpostavljala lastno
gospodarstvo in red nevarnim pretresom. Da
kot taka ne more računati na mednarodne
simpatije, je jasno.

Ze iz najlastnejših interesov mora torej
država paziti, da se v sedanjih razmerah ne
izgubi pri nas kake socialna reakcija. V to
so prav državni činitelji dvakrat poklicani za-
to, ker je velik del delavstva sedaj v naši
državi politično popolnoma razbit in brez mo-
či, kakor tudi zato, ker je po raznih odred-
bah delavsko gibanje za izboljšanje delovnih
pogojev zelo oteženo. Država mora zato
prav sedaj delavstvu dokazati, da ji je tudi
njegova blaginja ravnotako na srcu kakor bla-
ginja drugih stanov, da izjemne odredbe niso
naperjene proti njegovim upravičenim zahte-
vam, marveč dejansko samo proti morebitnim
prevratnim elementom, ki bi hoteli zavažati
delavstvo na kriva pota. Samo na ta način se
bo mogoče izogniti poostreni socialni borbi
v državi, ki si je noben pameten človek ne
more želel.

S socialnega stališča je neodpustno, da bi
se delavstvo prikrajševalo v njegovih dose-
danjih prejemkih in pridobitvah. To tudi te-
daj ne, ako bi se moral kapital začasno za-
dovoljiti z manjšimi dobički. Življenske po-
trebnosti se pri nas na splošno še niso poče-
nile; kar se je znižalo tod in tam pri neka-
terih živilih, je korenito pobrala v mnogokrat-
ni izmeri zvišana najemnina za stanovanja.
Zahteva po znižanju mezd je zato neutemel-
jena; ako in kadar pa pride čas za to, se bo
moralo to vprašanje predložiti v sporazumno
rešitev poklicanim obojestranskim zastop-
stvom. Tako bo tudi država pri nas sodelo-
vala odločilno pri gradbi stanovske kulture
in vzajemnosti, ki je, ako se eksistenčne raz-
mere uredijo med stanovi sporazumno in po-
tom, najboljšo sredstvo za izločevanje držav-
nemu organizmu nevarnega, strasti razplam-
tevalnega razrednega boja.

POLITIČNE VESTI IZ RIMA.

Rim, 13. avgusta. Mussolini je sprejel te-
kom zadnjih dni skoro vse državne podtaji-
ke, da so mu poročila o svojih področjih.
Včeraj je sprejel v enourni avdienci tudi so-
vjetskega poslanika. — Splošno zanimanje
vzbujajo poročila, da je Orlando v zadnjem hi-
pu opustil odhod v inozemstvo in se vrnil v
Rim. To je storil baje na željo neke visoke
osebnosti. — Posl. Amendola je toliko okre-
val, da je mogel odpotovati v Chamonix, kjer
ostane do konca septembra.

Dogodki v Siriji.

London, 13. avgusta. (Izv.) »Times« poro-
čajo, da znaša število upornih Druzov okoli
15.000. Bolnišnice v Damasku so prenapol-
njene. Francozi so izgubili tri letala. Druzi so
razdrli več kilometrov železnice. Govori se,
da se pripravljajo v Marsetlu nove francoske
čete na odhod v Sirijo.

Sestanki Masaryka s Pašičem.

Belgrad, 13. avgusta. (Izv.) Iz Prage po-
ročajo, da sta se včeraj sestala v Pragi pred-
sednik češkoslovaške republike Masaryk in
ministrski predsednik Pašić. Po razgovoru
med obema državnikoma, ki je trajal nekako
poldrugeto uro, so pričakovali Pašića praški
novinarji. Ker pa je bil Pašić indisponiran,
da bi dal znamenitejšje politične izjave, je
mesto njega ugodil želji praških novinarjev
s posebno izjavo minister n. r. dr. Velizar
Janković, ki se slučajno mudi te dni v Pragi.

Radić in Pašić.

Belgrad, 13. avgusta. (Izv.) Po včerajšnji
seji ministrskega sveta je v političnem živ-
ljenju zavladala tašina. Nekoliko pozornosti
so vzbudila namigavanja včerajšnjega »Vre-
mena«, ki med vsticami in v obliki dobrohotne
lekcije svetuje Stjepanu Radiću, da naj v Ze-
nevi šteti s svojimi izjavami, ker je to v inte-
resu samega sporazuma med radikali in radi-
čevci in obstoječega kurza.

Na drugi strani se za nedeljo pričakuje
prihod Stjepana Radića v Belgrad, ki se bo
bržkone ob tej priliki sestel z uglednejšimi
člani vlade in radikalne stranke. Obenem se v
političnih krogih šušlja, da se sondira teren
za obisk Stjepana Radića Nikolai Pašiću, in se
temu obisku, ki bi se izvršil še pred Radi-
čevim odhodom v Zenevo, pripisuje velika
važnost.

**NOTRANJJI MINISTER NA HRVATSKEM
SOKOLSKEM ZLETU.**

Belgrad, 13. avgusta. (Izv.) V soboto poj-
de v Zagreb na hrvatski sokolski zlet notranji
minister Maksimović. Po zletu odpotuje v
Karlove Vary, da poroča predsedniku Pašiću
o položaju.

KRALJ PRIDE V ZAGREB.

Zagreb, 13. avgusta. (Izv.) Nocoj se je iz-
vedelo, da poseti kralj hrvatski sokolski zlet
v Zagrebu. Načelnik zagrebskega mesta je ta-
koj poslal kralju na Blod brzojavko, v kateri
izraža svojo radost in zahvalo nad kraljevim
posepom.

HRVATSKI SOKOLSKI ZLET.

Zagreb, 13. avg. (Izv.) Jutri se prične v
Zagrebu slavnosti hrvatskega sokolskega zleta
v proslavo 1000 letnice hrvatskega kraljestva,
na katerih bo sodelovalo 130 hrvatskih društev.
Prijevitjenih je 8.000 Sokolov v kroju. Razen
ameriških Sokolov bodo posetili izlet tudi
zastopniki ukrajinskih Sokolov. Bolgarski ude-
leženci so svoj prihod odpovedali, ker niso
dobili dovoljenja za prehod. Tudi Cehi radi
razmer med Sokolstvom v Jugoslaviji ne pri-
dejo na zlet. Zagreb je danes že slavnostno
iluminiran.

Pogajanja v Londonu.

London, 12. avgusta. (Izv.) Briand je iz-
javil časnikařem, da je s potekom pogajanj
zadovoljen. On upa, da se bo mogel v četrtek
vrniti v Pariz.

London, 12. avgusta. (Izv.) Reuter poroča,
da so vsa nesoglasja med Briandom in Cham-
berlainom glede odgovora na nemško noto iz-
ravnana.

Berlin, 13. avgusta. (Izv.) Iz Londona po-
ročajo: Francoski odgovor priznava spravi-
ljivost nemške note in izreka nado, da se bodo
kmalu lahko pričela ustnena pogajanja. Fran-
coski odgovor dalje ugotavlja, da varnostna po-
godba ne sme izpremeniti določb versajškega
miru.

Pariz, 13. avgusta. (Izv.) Agence Havas
poroča, da se Briand in Chamberlain nista spo-
razumela o pogojih za jamstveno pogodbo, ki
bi jo Nemčiji diktirala, ampak samo o podlagi,
na kateri bi se pogajanja z Nemčijo nadalje-
vala.

London, 13. avgusta. (Izv.) Zavezniška
nota Nemčiji bo pred končno redakcijo po-
slana še belgijski in italijanski vladi, nakar
se odpošlje v Berlin. Chamberlain bo jutri
poslal francoskemu kabinetu prepis note.

Nemiri na Kitajskem.

Peking, 13. avgusta. (Izv.) Sovjetski po-
slnik Karaban je razposlal na diplomatske
zastopnike okrožnico, v kateri dolži Francoze
in Angleže, da so oni krivi krvavih dogodkov,
ki so se odigrali meseca junija v Kantenu.
Francozi in Angleži so streljali na neoborožene
dijake s strojnimi puškami in sicer z dum-
dumkrogli. Kitajska vlada ima vso pravico do
odškodnine.

K proslavi nemške ustave.

Berlin, 13. avgusta. (Izv.) Povodom pro-
slave 6. obletnice weimarske ustave — 11. t.
m. in tudi na predvečer 10. t. m. — so člani
desničarskih organizacij in zlasti Hakenkreuz-
lerji na več krajih izzivali občinstvo in povzo-
čali nemire, pri katerih so več oseb težko po-
škodovali. Policija je imela oba dneva obilo
posla in je več razgrajadev aretirala. — Sicer
pa je treba ugotoviti, da so bile n. pr. v Ber-
linu zasebne hiše skoro povsod okrašene s
črno-rdeče-zlatimi zastavami, in to ne le v de-
lavskih okrajih, ampak tudi v zapadnem delu
mesta.

Kongres francoskih socialistov.

Pariz, 13. avgusta. (Izv.) V soboto se
prične tu kongres socialistov. Na kongresu se
bo sklepalo, ali naj stranka vlado podpira ali
ne, dalje o stališču socialistov proti maroški
vojni in napram kolonialnemu vprašanju
sploh. Kongres bo razpravljat tudi o Aleksan-
dru Varenne-u, socialistu, ki je sprejel me-
sto generalnega guvernerja v Indokini, ne da
bi vprašal stranko, če se strinja s tem. — Po-
krajinske zveze so se večinoma že izrekle
proti temu, da bi socialisti podpirali vlado.

Boji v Maroku.

Pariz, 13. avgusta. (Izv.) Iz Madrida po-
ročajo, da so francoske in španske čete za-
čele ofenzivo proti Abd-el-Krimu v dolini
Lukkos.

Pariz, 13. avgusta. (Izv.) Z ozirom na
okolnost, da je politični položaj Maroka bil
mednarodno urejen, izjavljajo Francozi in
Španci, da ne morejo na lastno odgovornost
priznati od Abd-el-Krima zahtevane neodvis-
nosti riškega ozemlja.

Pariz, 13. avgusta. (Izv.) »Echo de Paris«
poroča, da se deli francoska fronta v Maroku
na tri dele. Zapadnemu delu poveljuje ge-
neral Pruneau, srednjemu delu general Billotte,
vzhodnemu pa general Boichu. Vse čete so
izvrstno oborožene. Učinek novega modela
pušk je strahovit. Vrhovni poveljnik je mar-
šal Petain.

Uezan, 13. avgusta. (Izv.) Ofenziva v do-
lini Lukkos se ugodno razvija. Sovražnik se
umika v gorovje Sarder. Španske čete izdatno
podpirajo francoske oddelke.

London, 13. avgusta. (Izv.) »Daily Tele-
graph« poroča iz Feza, da je francoska ofen-
ziva odložena, dokler francoske čete ne dobe
ojačeni. Napredovanje čet je močno ovirano
radi močne vročine in črevesnih bolezni med
vojaštvom.

Nevihite.

Praga, 13. avgusta. (Izv.) Iz cele dežele
prihajajo poročila o silnih nevihtah in o
ogromni škodi, ki jo je povzročilo neurje zla-
sli v dolinah Vltave in Labe. Instrumenti na
meteorološki postaji v Pragi so zaznameno-
vali nastanek hudih zračnih vrtilucev v nepo-
sredni bližini Prage. Vrtincem je sledil divji
orkan in grozna nevihta, ki je uničila velik
del žetve, ruvala dreve in rušila poslopja.
Mnogo rek in potokov je izstopilo čez bregov-
ve. Železniški promet je deloma ustavljen,
mnogo cest je zasul gramoz.

Berlin, 13. avgusta. (Izv.) Silna nevihta
je divjala tudi na Holandskem. Največ je tr-
pelo mesto Boekelo, ki ga je vihar skoro po-
polnoma porušil. Mnogo oseb je mrtvih. Po-
sebnno hudo so prizadeli nekateri kraji v pro-
vinciah Brabant in Geldern. Škodo cenijo na
10 milijonov holandskih goldinarjev, ker je
uničen velik del žetve.

NOVA BREŽIČNA POSTAJA.

Berlin, 13. avgusta. (Izv.) Pri Bochumu
bodo postavili novo brezžično postajo, ki bo
delala z daljšimi valovi kakor dosedanja pro-
vizorična pri Dortmundu. Priprave so v teku.

Ob šestletnici weimarske ustave

Berlin, 11. avgusta 1925.

Danes pred šestimi leti je nemški državni
predsednik Ebert v Weimaru podpisal nem-
ško ustavo, ki je ustvarila nemško državo kot
parlamentarno republiko. Nemški narod, ki
ga je Bismarckova ustava izključila od sode-
lovanja pri vladanju, je prevzel naenkrat po-
litično vodstvo države. Ako pomislimo, da so
tako Nemci v enem letu preživeli vse stop-
nje političnega razvoja, za katere so Angleži
rabili stoletja, se nam ne bo zdelo čudno, da
se je tudi nemški narod pokazal v marsičem
kot politično premalo vzgojen.

Weimarska ustavodajna skupščina je ime-
la močno levičarsko večino. Centrum, socia-
listi in demokrati so se tu znašli na skupnem
programu iskrene, poštene demokracije, ki si
je nadela nalogo, da izpolni napram inozem-
stvu v mirovni pogodbi prevzete obvezno-
sti (reparacije). Preostro nastopanje Francije
je okrepilo zlasti nemške nacionalce in Stin-
nesove Volksparteijeve, ki so po volitvah leta
1920. prišli že zelo ojačeni v parlament. Za
Fehrenbachovim kabinetom je prišel še en-
krat veliki katoliški demokrat dr. Wirth. Po
njegovi demisiji (novembra 1921), ki so jo za-
krivili socialisti, je slavila reakcija pod kan-
clerjem dr. Cunom svoje zmagovalce. Cunova
desna roka dr. Helfferich je pritiral Nemčijo
gospodarsko na rob propada. Katoliški cen-
trum, ki ga je še Viljem II. označil za proti-
državnega (Reichsfeind), je moral postaviti
svojeja najboljšega moža dr. Viljema Marxa,
otroško pobožnega senatnega predsednika pri
pruskem komornem sodišču v Berlinu. Marx
je s pomočjo dr. Luthra stabiliziral marko, v
Londonu sprejel obenem z zunanjim ministrom
dr. Stresemannom Dawesov načrt kot podla-
go za likvidacijo svetovne vojne. Vsa Evropa
je občutila olajšanje, ki je nastopilo po lon-
donski konferenci; pred par tedni izvršena
izpraznitev Poruhrja je njen velik sad. Z vse-
mi silami je dr. Marx utiral pota novi Evropi
in navezoval nove vezi med narodi, ki jim je
vojna vcepila tako brezkončno medsebojno
sovraštvo.

Vkljub tem uspehom si ni mogel dr. Marx
zagotoviti v parlamentu potrebne večine. Vo-
litve v maju 1924 so prinesle močno komuni-
stično in močno ludendorfovsko stranko
(Völkische). Nove volitve v decembru 1924 so
sicer oslabilo skrajno levo in skrajno des-
nico, toda nemški politični romar dr. Strese-
mann se je medtem zvezal z nemškimi nacio-
nalci in izsilil, da je postal kancler dr. Hans
Luther. Sedanja vlada sestavljajo nemški na-
cionalci, Stresemannova ljudska stranka, ba-
varska ljudska stranka in gospodarska stran-
ka. Centrum ima v vladi samo ministra dr.
Brauns kot opazovalca, drugače si je pa
ohranil napram Luthrovi vladi proste roke.
Nacionalci v vladi pač nadaljujejo isto po-
litično, radi katere so psovali preje dr. Wirtha.
dr. Marxa in pokojnega Eberta kot veleizda-
jalce. Ko so z uprav brezvestno gonje pognali
Eberta v smrt (Rothardov proces v Magde-
burgu!), se jim je s komunistično pomočjo in
žal z aktivno podporo katoliške bavarske
ljudske stranke posrečilo spraviti na predsed-
niško mesto bivšega maršala Hindenburga
kot dr. Marxovega protikandidata.

Reakcija je doživela uspeh, ki je njo samo
presenetil: v »boljših krogih« so že šteli tedne,
da bo uvedena splošna vojaška obveznost, da
se bo povrnil Viljem II. iz Doorna. Pa glej
spaka! Hindenburg se je pokazal popolnoma
korektnega napram republikli, prvi, ki ga je
napadal, je bil znani šovinist grof Reventlow.

Zato je pričakovala javnost zelo napeto,
kako bo nastopil predsednik Hindenburg ob
proslavi sprejetja ustave oz. uvedbe repu-
blike. Zvest dosedanjemu ravnanju se je udeležil
državni predsednik slavlja v civilu. Izmed
vlade je govoril dr. Luther, ki je zaključil svoj
kratkli govor z vzklikom republikli. Slavlja se
nacionalistični poslanci niso udeležili, pač pa
banketa pri Hindenburgu. Seveda pa so pri-
sostvovali proslavi nacionalistični ministri,
med njimi notranji minister dr. Schiele, ki je
pred par meseci že napravil prvi izpad proti
republikli s predlogom, naj se mesto sedanje
državne zastave uvede stara pruska ter da
naj se ukine zakon o zaščiti republike. Toda
njegovo tipanje je zadelo na jeklen odpor ka-
toliškega centra in centrov »ne« je onemogo-
čil ofenzivo reakcije v njenih prvih pojavih.

REPARACIJE.

Paris, 13. avgusta. (Izv.) Glasom komunistične reparacijske komisije so dosegle reparacijske dajatve Nemčije po Dawesovem načrtu od 1. januarja do 31. julija t. l. 840,31.236.66 zlatih mark. Od tega je dobila Francija 360 milijonov. Julija t. l. je plačala Nemčija skupno 83,523.880.99 zlatih mark; od tega je prejela Anglija 15,104.782.65, Francija 40,241.881.92, Belgija 9,388.521.98 zlatih mark.

MEDZAVEZNIŠKI DOLGOVI.

New York, 13. avgusta. (Izv.) Pri pogajanjih glede odplačevanja belgijskih dolgov, ki so se pričela v pondeljek, bo belgijska delegacija predložila poročila o zadnjih proračunih ter dokumente in statistike o finančnem in gospodarskem položaju Belgije. Neki višji ameriški uradnik ima z ozirom na vprašanje zavezniških dolgov nalogo, preiskovati finančni in gospodarski položaj vseh držav — dolžnic. Ameriška komisija za ureditev dolgov se bo pri pogajanjih za ureditev dolgov opirala na ta poročila.

SELITEV PORENSKE KOMISIJE.

Berlin, 13. avgusta. (Izv.) Finančni in pravni urad poreske komisije, ki sta sedaj nastanjena v Düsseldorfu, se bosta preselila v Wiesbaden; enako gospodarski oddelek, ki je sedaj v Bad Emsu. Centralni urad ostane zaenkrat (do izpraznitve Kölna) v Koblenzu.

NEVERJETNE PONEVERBE.

Berlin, 13. avgusta. (Izv.) »Deutsche Tageszeitung« poroča, da so prišli na sled velikim poneverbam v poljskih konzulatih. Vodja konzularne pisarne v New Yorku Marski je poneveril 50.000 dolarjev, konzularni uradnik Bougucki v Lipskem je pobegnil, ker je poneveril 120.000 mark, konzul v Essenu pa je poneveril 40.000 mark. O sličnih poneverbah poročajo tudi iz Breslava in Monakovega. Iz Hamburga pa poročajo, da so si konzularni uradniki nabavili avtomobile in kupovali vile za denar, ki so ga iztirnili iz ubogih poljskih izseljencev.

REORGANIZACIJA GRŠKE ARMADE.

Atene, 13. avgusta. (Izv.) Vlada je predložila parlamentu zakonski načrt za znižanje redne vojaške službe od 3 na 1 leto. Vlada namerava dalje izpopolniti vojno letalstvo in mornarico.

RADIO NA VLAKU.

Berlin, 13. avgusta. (Izv.) 15. t. m. bodo vpeljali na brzovlaku med Hamburgom in Berlinom brezžični brzojav in telefon.

VIHAR V SCHLESWIGU.

Berlin, 13. avgusta. (Izv.) Okrog Uettersena v Schleswigu je v pondeljek zvečer divjala četrt ure silna nevihta. Močan zračni vrtnec je odkrival strehe, podiral dimnike, razbil tisoče oken, prevrnil na cesti več voz in ruval stoletja stara drevesa. Zetev je uničen. V Neuendetchu je vihar porušil tudi električni daljnovod in je bila katastrofa vsled teme še strašnejša. Na več krajih je udrila voda v hiše. Več oseb je bilo poškodovanih in so jih morali prepeljati v bolnišnico.

Beleške.

Glas vpijočega. »Slov. Narod«, ki, odkar si je zapisal na svojo zastavo »nacija«, ves čas ni drugega počenjal, kot udrihal po slovenstvu, preziral in podiral slovensko kulturo, mrcvaril slovenski jezik do ekscesa, proglašal vse, kar slovensko misli, čuti in deluje, za separatistično in antidržavno, bi se zdaj naenkrat rad

navduševal za zaščito slovenskih kulturnih interesov in pozivlja na tozadevno propagandno akcijo. Radi bi vedeli, na koga je »Slov. narod« ta svoj apel nameril! Ali na samega sebe, ki slovenskim kulturnim interesom toliko škodo prizadaja? Ali na gospode v njegovem taboru, ki so rovali proti slovenski univerzi in slovenskim kulturnim institucijam? Ali na t. zv. liberalno inteligenco, v kateri je »Slov. narod« sam sistematično ubijal slovensko zavednost ter voljo in veselje do slovenskega kulturnega dela? Kar je »Slov. narod« sam razdrl, to bi zdaj rad spet postavil in kliče na delo! Zastonj. Njegovemu glasu se nič ne bo odzval, ter mu nihče več ne veruje, nihče več ne zaupa.

Hrvati — narodna manjšina. Včeraj smo objavili po belgrajski »Politiki« vsebino razgovora, ki ga je imel Stjepan Radić z urednikom nekega v madjarskem jeziku v Subotici izhajajočega lista, kjer je Radić izjavil, da so tudi Hrvati narodna manjšina. Včerajšnji »Jutarni list« pa objavlja Radićev dementi te izjave. Radić trdi, da intervju med njim in dotičnim madjarskim časnikarjem sploh ni bilo, ampak da mu je Radić le povedal, naj poišče vse, kar hoče vedeti o sporazumu v njegovem »Domu«. Končno izjavlja Radić, da madjarskim časnikarjem sploh ne bo dajal nobenih pojasnil več.

Francoske skrbi v kolonijah.

Do letos ni bilo dosti slišati o kakih uporih ali bojih v francoskih kolonijah; dočim so se vse druge kolonijalne države imele boriti s težkočami, je šlo Francozom vse bolj po sreči. Zadnje večje vstajo so imeli Francozi v Alžiru leta 1870. Od tedaj pa Francozi v svojih kolonijah niso imeli bojov, če izvenzamemo vojno s Kitajsko leta 1885 radi Tonkina.

Francosko kolonijalno gospodarstvo je že staro; njegovi začetki segajo že v 16. stol., do največjega razmaha pa je prišlo v prvi polovici 18. stol. V sedemletni kolonijalni vojni 1756—1763 so pa Francozi izgubili Kanado in kmalu potem zaradi napoleonskih vojsk prodali drug važen del svoje ameriške posesti — Louisiana — Amerikancem. V tridesetih letih preteklega stoletja je Francija zopet začela voditi velikopotezno kolonijalno politiko. Zavzela je Alžir — po težkih bojih z voditeljem domačinov (Abd-el-Kader) in postavila tu izhodišče za svojo ekspanzijo v Severni Afriki. V šestdesetih letih je začela s kolonizacijo v Sudanu in koncem stoletja zavzela Madagaskar ter Indokitajsko. Sedaj je Francija po velikosti kolonij druga država na svetu — takoj za Anglijo. Njene kolonije merijo okoli 12 milijonov kvadratnih kilometrov in štejejo približno 60 milijonov prebivalcev, torej le 20 milijonov več kakor evropska Francija.

Zadnja leta pred vojno je začela Francija z akcijo v Maroku, ki ji je po izključitvi Nemčije popolna uspela. Toda neuspeh Špancev v Rifu t. j. obmorski coni je uplival tudi na francoski Maroko. Vodja domačinov Abd-el-Krim je začel borbo tudi s Francozi. Faktično imajo Francozi v rokah večino Maroka, toda v notranjosti dežele se omejuje njihova oblast le na par vojaških posadk. Kajti tip francoske kolonizacije je čisto drugačen kakor angleški. Najprej vojaško zavzamejo deželo, nato pa sledi »pénétration pacifique«. V nasprotju z Angleži Francozi ne gledajo toliko na ekonomsko izrabljanje kolonij, čeprav tudi tu vodijo »kolonijalno« politiko. Francozi smatrajo svoje kolonije v prvi vrsti za rezervar ljudi. Kajti prav malenkostno naraščanje prebival-

stva Francije zadaja težke skrbi francoskim državnikom in na vse načine gledajo, da dobe potrebni človeški material, delavce pa tudi vojake, iz svojih kolonij. Saj je služilo za časa svetovne vojne v francoski armadi ¼ milijona kolonijalnih vojakov.

Maroko je sedaj trd oreh za Francijo in neuspeh v Maroku pomeni za Francijo diskreditiranje v vsem islamskem svetu. Tu pa ima Francija ravno največ interesov. Za Alžir se ni bati, saj je že od leta 1830 v njem; tudi za Tunis ne preveč; zasedenega imajo že od leta 1881. Toda Sirija, ki je francoska dežela mlajšega datuma, je nevarna. Tu so sicer Francozi mandatarji Društva narodov, v resnici pa so gospodarji dežele. Po najnovejših poročilih je prišlo sicer samo do vstaje Druzov, toda nevarnost je, da se gibanje ne razširi po celi pokrajini. Upoštevati je treba, da Francija v teh pokrajinah nima bogve kaj močne armade in general Sarrail, ki upravlja Sirijo, ni menda nič sazavesten; kakor njegov kolega, general Lyautey v Maroku, tako najbrže tudi on nima mirnega spanja ponoči.

Nemir v francoskih kolonijah je samo odsev velikega gibanja v vseh kolonijalnih in polkolonijalnih državah kakor je n. pr. Kitajska. To gibanje je že postalo resnega značaja. Kolonijalni narodi so začeli stremeti za svojo nacionalno osamosvojitvijo. Tehnični in gospodarski napredek, uporabljanje kolonijalnih vojakov na evropskih bojiščih in pa vzgled Japonske, ki je postala imperialistična velisila, vse to je izzvalo izpremembe v dušah ogromnih milijonov izvenevropskih ljudi in vsi gledajo na onemogočeno Evropo sovražno. Poleg tega pa ima zlasti na daljnem vzhodu svoje prste vmes sovjetska Rusija, ki podpira vsa stremjenja kolonijalnih narodov, če že ne materialno, pa čisto gotovo moralno, kar je zlasti na vzhodu velike važnosti.

Katoliški vestnik.

Merodajni rimski katoliški krogi proti režimu nasilja. V zadnjem času se je razvijala med vatikanskim glasilom »Osservatore Romano« in fašistovskimi listi živahna polemika o nasilju kot moralnem vprašanju. V tej polemiki je zavzel »O. R.« najodločnejše stališče proti izjavam generalnega tajnika fašistovske stranke Farinaccija, tako da listi naglašajo, da bi bil enak drug list zaplenjen, ako bi bil le izdaleka tako pisal. Ekstremni fašistovski krogi so bili zaradi tega zelo nervozni in so naglašali, da gre popustljivost merodajnih krogov v »verski politiki« predaleč. Prav posebno v živo je pa zadelo fašiste pismo, ki ga je te dni v imenu sv. očeta pisal državni tajnik kardinal Gasparri predsedniku »socialnega tedna« v Lionu. V tem pismu je odstavek, ki znova potrjuje stališče, ki ga je v polemiki s fašistovskim tiskom nasproti nasilju zavzel vatikansko glasilo. Ta odstavek se glasi: »Predmet Vašega programa je avtoriteta in to je nedvomno v socialni vedi eno najvitalnejših in najpomembnejših vprašanj; to se pravi eno najpotrebnejših vprašanj v naših dneh, v katerih vidimo, kako se človeška družba, čim je zavrgla ali potvorila pojem avtoritete, obupno lovi med nasprotujočimi se posledicami zmote, med neredom samopašnosti in anarhije, in kako se obupno oprijemlje nasilja kot zadnjega sredstva za vzdrževanje nekega reda, potem ko je moralna moč nehala udeleževati svoje blagodejno gospodarstvo.« — Fašistovski tisk strupeno komentira to pismo kard. Gasparrija. Vatikanski krogi pa so mu očitno

hoteli dati poseben povdarek, ker ga je ob javi »Osserv. Romano« (dne 11. t. m.) na uvodnem mestu

Res silajen damski plašč

so vzklicali, opazujoč dame v »Zvezdi«. Plašč in blago je dobavila trdka

DRAGO SCHWAB — ljubljana.

KAJ VEMO O NAJSTAREJSIH POTRESIH.

Zanimivo je vprašanje, kaj nam zgodovina poroča o potresih na obljedeni zemlji, ali so bili takrat potresi tudi tako strahoviti ali morda hujši? Že iz 6. stoletja pr. Kr. imamo poročila, ki pravijo, da je takrat mogočen potres napravil silno škodo v Sparti. Velikanske pečine so se zrušile tedaj iz gorovja Taygetos v obljedene doline in uničile v njih življenje. Skoraj 100 let pozneje, okoli l. 464, je prestala Sparta še večjo potresno katastrofo, ki je celo mesto spremenila v podrtje. Eferos pravi, da je bilo tedaj ubitih 20.000 Spartanecv. Zanesljiva poročila govore, da je divjal l. 426. pr. Kr. na obalah Evbeje in na obali maljskega zaliva strašen potres. 50 let pozneje so bili mogočni potresni sunki v ahajski deželi in na južni strani korintskega zaliva. V nekaj minutah je izginilo mesto Bura, pomorsko mesto Helike pa je bilo spremenjeno v razvaline.

Potresni sunki na apeninskem polotoku so bili, kot nam zgodovina poroča, zelo pogosti in tudi včasih strašni: ni skoraj kraja v Italiji, kjer se ne bi v starem veku pojavil kak potres. Zgodovina mesta Messine je znana po večnih potresnih katastrofah in zopetnih obnovitvah mesta. Najhušje pa je brez dvoma prestala v starem veku Mala Azija. Mnogoštevilna mesta in otoki Male Azije so občutili to nesrečo. Mesto Apameja v Frigiji je bilo opetovano porušeno. Za različne dragocene podatke o potresih v starem veku se zahvalimo predvsem filozofu Posidoniju, ki je živel kakih 135 let pr. Kr. Največja katastrofa je obiskala Mala Azija l. 17. po Kr. Potres je tedaj uničil 12 večjih in manjših mest. Tacit nam poroča, da je tedaj cesar Tiberij vodil pomožno akcijo v prid ponesrečencem. Mesto Sardes, ki je posebno trpelo, je dobilo od njega denarno pomoč, obenem pa je bilo mesto za pet let oproščeno od plačevanja različnih obresti. Iz Rima je bil odposlan senatni komisar, ki je imel nalogo, da osebno pregleda poškodovane kraje in nudi najpotrebnejšim svojo pomoč. Ni pa bila to prva, na moderne čase spominjajoča resna ekspedicija. Že preje je cesar Avgust tako pomoč nudil onim, ki so vsled potresa izgubili vse imetje. Tudi Sirija in južna obala Fenicije sta v starem veku veliko trpele vsled mnogih potresov. Pri tem je tudi veliko govora o takozvanih morskih potresih, ki so v l. 1923. na Japonskem igrali tako veliko vlogo.

Judje se še danes v svojih molitvah spominjajo potresnega ozemlja Saron, ki je v svoji zgodovini radi potresov toliko prestalo. V starem testamentu beremo pri preroku Amosu: »To je, kar je Amos videl, ki je bil med pastirji iz Tekoa, dve leti pred potresom.« Tu imamo edino historično točno poročilo o potresu v starem testamentu. Tu se namreč omenja potres, ki je bil za časa vladanja kralja Usiaha okoli l. 760. pr. Kr. Vse ostale navedbe sv. pisma o potresih pa ne dajejo dovolj gotovosti in ozira na zgodovinsko določene naravne dogodke.

TORO-PRŠNE KARAMELE proti hripavosti, prehlajenju in njega posledicam. — Poskus zadostuje!

Izgledi slovenskega gledališča.

V naši dobi bolujejo vse panoge umetnosti; zvijajo se v krču presnavljanja in trpe vse bolečine pripravljavanja. Tudi gledališče živi na splošno v fazi preoblikovanja, v iskanih skače od leve na desno, gori in doli.

To je vzrok nemale zmede in malicija, ki je srečujemo pri gledališču vseh narodov. Tem večja je zmeda pri nas, ki nimamo niti v malem one podlage kot drugod in ki ne vemo, čemu pravzaprav preoblikovati, ko še prve ali zadnje oblike nimamo.

Vprašanje našega gledališča ni le vprašanje državne subvencije ali vprašanje investicij za dekoracijski material. Vprašanje našega gledališča sega v jedro vprašanja o gledališču pri nas sploh.

Vobče slišimo, da ljudje z gledališčem niso zadovoljni. Nekateri si želijo resnejšega gledališča, drugi — kajpak — zabavnejšega. Toda niti z rešitvijo tega vprašanja — bodi tako ali tako — nismo rešili vprašanja o slovenskem gledališču.

Najprej moramo ugotoviti, da smo imeli prej gledališče, kot igre, ki bi gledališče zahlevale. To je v toliko važno, ker nam dokazuje, da se je porodilo pri nas gledališče vse prej kot iz življenjske potrebe po gledališki umetnosti. Po tolikih letih svojega obstoja, že danes (dasi smo med tem že dobili gledališko književnost), ne temelji pri nas gledališče na pravih tleh. Imamo ga — recimo — zato, ker se spodob, ker je lepo, ker je mikavno, ker ... kar kdo hoče, — samo ne zato, ker nam je potrebno.

Da se prav razumemo! Kar je ljudi, ki zvesto spremljajo razvoj proletarskega življenja našega naroda, čutijo baš v tej dobi — mogoče

prvič, odkar smo Slovenci — pravo, upravičeno potrebo po gledališču; in z isto vnemo zanikujejo gledališče, ki pri nas obstoja.

Temu je vzrok dejstvo, da imamo v naši književnosti danes dela, ki kličejo po odru in kakršnih v prejšnjih časih nismo imeli. Toda gledališče, ki ga imamo, je od svojega začetka že v zagati, tako da ne more pomagati ne sebi, ne našim odrskim delom.

Nekateri trdijo, da nimamo gledališke tradicije. Jaz pa trdim, da imamo tako gledališko tradicijo, da je s svojo težo zadušila gledališču življenje.

Naša gledališka tradicija je podobna Pulcinelli in Harlekinu, Hanswurstu in marionetam. A v toliko se razlikuje od tega tipa, da je za nas sedanjost, mesto da bi bila že davna preteklost. Ne pozabimo, da se je iz Pulcinelle razvil gledališče v modernem zmislu, da je Pulcinella navdahnili pesnika k prvemu poskusu modernejšega odrskega dela.

Naše gledališče pa nima te sile v sebi. Noben izmed naših odrskih pisateljev se ni navdahnul ob njem. O Govekarju rajši molčim. Tako seveda nima nobenih življenjskih pogojev in živi avtomatsko, izumetničeno življenje, preko katerega je potegnjena debela plast prahu z napisom »Kulturni zavod«.

Redi se ob dražljivih senzacijah, ob pustolovčinah v obliki dekoracijskih trikov in repertoarnih vtroglostih. Nekdo je rekel, da je »cirkus«. Če je bil duhovit, ne vem; vem pa, da je približno zadel.

Nekdo je opravičil naše gledališče, češ da nas seznanja s Shakespearejem, z Molièrom in drugimi velikani svetovne književnosti. To je dobro opravičilo in vsakdo uvideva, kakšno korist imamo pri tem. Toda preden bi to bila življenjska potreba, bi nam bila prej

življenjska potreba, da vidimo na odru n. pr. Cankarja.

A tega so do danes zamen skušali vpriporiti v našem gledališču. Prav tako se nam godi z drugimi slovenskimi pisatelji, — ozir, še slabše, ker so sami na sebi kalit, slabši.

Tukaj tiči vprašanje našega gledališča in to nam je rešiti.

Kajpa, moral bi priti človek, ki bi imel na odru isto silo, kot jo je imel Cankar pri pisanju, pa bi ne bilo potrebno kaj reševati. Zgodilo bi se samo po sebi.

Toda pri gledališču je drugače kot pri pisateljevanju. Pri gledališču odločuje celota, posameznik pa trpi. Še več! Pri gledališču odločuje ne le celota igralskega osebja, temveč celota občinstva, igralskega osebja in pisatelja, kakor zelo dobro pravi Rösscher.

Na igralcih je, da vstvarijo vez in celoto; da vstvarijo gledališče.

Kljub hvalvrednim poskusom enega ali drugega izmed naših igralcev, ki jih moramo smatrati za izjeme, niso mogli naši igralci vstvariti gledališča, ki bi bilo življenja zmožno, to je iz jedra: iz gledališkega dela, do lupine: do odrske predstave pred občinstvom — eno samo, nujno potrebno dejanje iz naše slovenske narodne notranjosti.

Krivda leži na tem, da smo gledališče v sedanjih oblikah sprejeli od drugod, kakor so tudi naši igralci šli po tujih vzorih, mesto da bi se razvili sporedno z našo lastno odrsko produktivnostjo.

Dokler se ne postavijo naši igralci na novo podlago, na edino pravo, ne bomo imeli gledališča, ki nam je resnično potrebno.

Čas je že davno prišel, da dobimo naše gledališče. Prišel je s tistim dnem, ko dobili narodno svobodo.

A skoro z istim dnem je bila in punco gledališče storjena napaka, katere posledica je baš omenjeno nesoglasje med gledališčem, ki ga še imamo in med gledališčem, ki ga potrebujemo.

Igralci so začeli skrbeti za svoje lastne življenje, namesto da bi skrbeli za življenje gledališča. Po žalostnih izkušnjah iz predvojnih časov, ko je bil igralski poklic brez jela in obutvi, ni čuda, da so se igralci postavili za svojo eksistenco.

Posledica tega je bila, da je država prevzela vsa gledališča v svojo oskrbo in opredelila igralce kakor uradnike v kategorije, zagotovila jim eksistenco s penzijo itd. itd.

S tem je pa vzel igralcem vsako inicijativo, birokratizirala je umetnost in jo postavila tja, kjer je vsak nadaljni razvoj oziroma vsaka temeljita sprememba izključena.

V ozkih mejah, ki so gledališču postavljene z birokratizacijo, ni misliti na to, da bi moglo gledališče vglabljati se v svoje glavne probleme, da bi moglo reformistično delovati, marveč je onemogočen vsak podoben poskus in se moramo resnično čuditi, da v tem stanju letargičnosti in rokodelske monotonosti gledališče sploh vztraja s prirejanjem predstav.

Ako hočemo kaj doseči, je predvsem potrebno, da se v tem oziru temeljito preuredijo razmere. Igralcem naj bo eksistenca zagotovljena na starost, a v dobi delovanja naj bo ta poklic svoboden vsakega nadzorstva z birokratične strani, da bo mogoče vztrajati; in za to gre! To so menda že vsi pozabili, ki se z gledališčem pečajo.

Ta površna slika našega gledališča v sedanjosti dobi najsluži kot svarilo onim, ki leži mnogo krivde na njih. Občinstvu pa naj razloži dejansko stanje našega gledališča. &

Dnevne novice.

Umrli je 7. t. m. v Medvodah drž. cestar Anton Meden v visoki starosti 80 let. — Bil je skozinski poštena duša ter je izpolnjeval svoje dolžnosti v državni službi preko 40 let.

G. zlatomašnik Jakob Kalan, o čegar smrti je »Slovenec« že poročal, je bil znan po svojem skromnem, tihem značaju, vsled katerega je bil pri svojih duhovnih sobratih, pa tudi pri Dobravcih, katerim je, dasi upokojen, vendar brez pokoja delil duhovne dobrate, zelo priljubljen. To je pričal veličasten pogreb, katerega se je udeležilo 15 duhovnikov, tovarniško uradništvo z g. ravnateljem Beckerjem, domače gasilno društvo, tovarniško delavstvo, šolska mladina, skratka cela blejska Dobrava in še več drugega občinstva. Pogreb je vodil g. dekan Fatur, sv. mašo z lepim, gniljivim cerkvenim govorom je opravil domači g. župnik Fertin, ki je bil umrlemu za časa njegove bolezni večkrat v duhovno pomoč. Bližnji sorodniki g. zlatomašnika se tem potom zahvaljujejo pred duhovščino, vsem ostalim udeležencem pogreba, kakor tudi vsem, ki so pokojniku v njegovi bolezni na ta ali oni način izkazovali svojo naklonjenost. Prav posebno zahvala pa bodi izrečena tovarniškemu ravnatelju g. Beckerju in njegovi plemeniti gospe, ki sta se za g. zlatomašnika zelo zanimala že v njegovem življenju, sta ga zlasti v njegovi bolezni obiskovala, tolažila in mu velikodušno nudila svojo vsestransko pomoč. Bog bodi plačnik vsem! — V imenu ostalih sorodnikov Fr. Pečarič, kaplan.

Gorenji Legatec. V sredo 12. t. m. po 3. uri popoldne je začela kar na suhem padati kot oreh debela toča, na kar je začelo liti kot iz škafa, vmes pa je grmelo in treskalo, da zlepa ne kaj takega. Upamo, da ta nevihta ni napravila posebne škode, ker je trajala le dobre četrt ure. Letos nismo imeli še tri dni skupaj lepega vremena, da ga ne bi kazil dež ali še kaj hujega. Takega poletja ne pomnijo niti najstarejši ljudje.

Strela je udarila včeraj zjutraj v Velikih Pecah pri St. Vidu na Dolenjskem v dvojni kozolec Josipa Kramarja. Kozolec, ki je bil poln ovsu in sena, je zgorel.

Nevihito. Po hudi vročini, ki je vladala zadnje dni, je včeraj popoldne nastala v Selški dolini huda nevihta. Med močnim dežjem je grmelo in treskalo. Strela je udarila v vrvonik v Bukovici nad Škofjo Loko in se je lakoj vnela streha. Strela je omamila tudi tri osebe, ki so takrat stale v bližini zvonika. — Silna nevihta je divjala tudi na Bledu. Pokvarila je mnogo potov, ker so vsled močnega dežja kmalu nastali hudourniki, ki so odnašali pesek z ravnokar popravljenih cest in sprehajališ. Na Bledu take nevihte že dolgo ne pomnijo.

Zanimiva stava. Franc Mrvar, posestnik iz Bojanjega vrha, občina Muljava pri Stični, je imel jako lepo smreko v svoji hosti. Stala je v neki dolini in se mu je zdelo, da jo nihče ne spravi ven. Nekoliko bahavo se je obljubil, dati smreko zastojni enemu, ki jo spravi celo iz doline, pri čemer pa ne sme hoste posekati. To se je hitro razneslo in je prišel ta glas med naše gasilce. Ako bi pa dotični, tako je dejal Mrvar, smreke ne mogel ven vzeti, bi moral plačati 10.000 K. V nedeljo popoldne je šlo nekaj mož smreko gledati in sklenili so, da jo spravijo ven tako, kot zahteva gospodar. Obvestili so hitro ljudi in prišlo je iz štirih vasi v torek dne 11. avgusta zjutraj ob 6. uri 60 mož in afintov ter se lotili smreke. Padla je kmalu; vrh smreke je komaj segel z doline do vrha. Na deblu je imela premer 80 cm in dolžina je znašala 34 m. Znamjenja na deblu so kazala, da je rasla 130 let. Po natančnem merjenju je znašala njena prostornina 5,31 m³. Nato so prepašali deblu z verigami na 30 mestih, to je vsako mesto po 1 m vsak sebi, počez natakli kole, na vsako stran k vsakemu kolu se je postavil en mož, ter so jo na ta način rinili iz doline ven. »Miklavžev Jožec« s Potoka, star hratar, je pa poveljeval. Pri prvem sunku so veje zahreščale in pomaknile se je za pol čevlja; tako so jo rinili okrog 100 m po zemlji in opoldan je bila na vrhu iz hoste ven. Vročina je bila tako huda, da so bili ljudje čisto premočeni. Na vrhu so smreko naložili na voz, vpregli dva para močnih konj in začela se je pomikati med ukanjem in petjem kar čez senože in njive, da je prišla na cesto. Na cesti so jo okrasili še z zastavami, spredaj posadili godca s harmoniko, ki je igral celo pot. Ob vsaki strani tega zanimivega spreveda je korakalo 30 mož kot častna straža. Ob 2. popoldne je bilo to ogromno drevo na Muljavi. Cela vas je bila pokoncu in so ljudje že od daleč ploskali temu triumfalnemu pohodu. Omenjamo še, da se mora ob priliki velike vrtno gasilske veselice, ki se vrši dne 23. septembra, postaviti to smreko za mlaj, ki se bo videl več kilometrov daleč. Kdor se hoče torej prepričati, kaj zmore krepka kmečka roka, naj pride na dan 23. avgusta sam pogledat v našo starodavno in zgodovinsko vas Muljavo. Ves spreved se je večkrat slikal.

Na trgovski šoli v Novem mestu se s šolskim letom 1925/26 ukine I. letnik. Ponavljalni izpiti se vrše 31. avgusta, vpisovanje v II. letnik pa bo 5. septembra t. l. Šolsko leto 1925/26 se začne 6. septembra s sveto mašo v frančiškanski cerkvi ob devetih zjutraj. Redni pouk se prične 7. septembra ob osmih zjutraj.

Nov kovani denar. Dne 17. t. m. bodo pripeljali v Belgrad 10 vagonov novega kovanega denarja. Denar bodo razdelili na Belgrad, Zagreb in Ljubljano. Naslednji transport pride dne 26. t. m. v Belgrad in je namenjen za Bosno in Hercegovino. Tretjo partijo bodo pripeljali v Solun in je namenjena za Skoplje, Bitolj in Niš.

Izlet v Pariz. Neka pariška potniška agencija pripravlja skupno potovanje iz Jugoslavije v Pariz preko Italije in Švice. V Parizu ostanejo udeleženci 8 dni ter si v spremstvu hrvatsko govorečih vodnikov ogledajo ves Pariz in razstavo, obiščejo Fontainebleau in Versailles itd. Celokupno potovanje: vožnja na železnici v II. razredu oskrba na potu in v Parizu, vožnje z avtomobilom, vstopnice, napitnina itd., sploh vse razen pijače — stane skupaj približno 3500 Din. Podrobnejša pojasnila daje iz usluge: Glavno uredništvo Almanaha SHS, odsek za turizem, Zagreb, Marovska 27-I.

Sestopi z Ratitovca na Otoče in Podnart. Kakor čujemo, je Avtomobilska družba »Škofja Loka« — »Železniki« sklenila, da vozi odsej ob zadostni udeležbi turistov ob nedeljah in praznikih do vseh 13. septembra avtobus od turistovskega vlaka, ki prihaja ob 6. v Škofjo Loko, do Česnjice odnosno Železnikov in potem zvečer nazaj k prvemu vlaku, ki odhaja iz Škofje Loke ob 20.31. Turiste, ki si izberejo sestop z Ratitovca na Otoče ali Podnart, opozarjamo, da se drže sledeče poti: Ratitovec-planina Pečana, od ondanih sirarn na desno (leva pot vodi v Bistrico in Nomenj) čez Bohinjko in Milpogled do Egreve lovske koče na Mosteh, odtod vedno ostro navzdol do potoka Česnjice, potem položno do Dražgoš skozi Dražgoše in njene dele Pri cerkvi in na Pečeh (dobre gostilne) do sedla Površnice. Na tem sedlu se steka 6 markiranih potov pri starem znamenju. Pazite zato na napise, da ne zaidete navzdol ali v Selca ali pa v Lajše; držite se vedno na levo in v enaki višini! Sicer pa je ondi še posebej tabla, ki vam kaže pot na Jamnik, Otoče in Kropo. Oni, ki hočejo na Otoče, kar predvsem priporočamo, gredo po že omenjeni višinski poti čez Podblico, Jamnik, Golobrd in potem ves čas naravnost po slemenu Barigle, Kresa in hriba Kamnegorice, dokler ne dosepejo pri Brezovici v dolino Lipnice; tu gre pot od Pirčeve tovarne žičnikov na levo malo navzgor do Dobrave (dobra gostilna V. Pogačnika) in odtod v četrt uri navzdol do postaje Otoče. Cela hoja iz Ratitovca na Otoče traja lagodno računano, kvečjemu 6 ur, ako pa stopiš hitreje (ne da bi tekel) 5 ur, tako, da moraš z Ratitovca oditi za prvi vlak (19.31) ob pol dveh, za drugi pa ob treh. — Za Podnart priporočamo pot do Golobrd mimo Jamnika, in po markirani poti kmalu za vasjo na Dobro Česnjico, odtod na Ovšje in Podnart. Na noben način ne smeš pred Jamnikom kreniti na desno, sicer prideš doli v Nemilje in moraš potem, kakor se je to žal pripetilo turistom ob otvoritvi Krekove koče, hoditi še dvakrat navzgor in navzdol po poljskih grapah.

Razstava psov na zagrebškem velesojmu. Kakor se je že poročalo, se priredi v zvezi z lovsko razstavo na zagrebškem velesojmu tudi razstava psov. Razstava se odpre dne 8. sept. ob 3 popoldne in zaključi naslednji dan ob 6 zvečer. Razstaviti se morejo vse vrste pasov čiste pasme. Na razstavi bo imel vsak pes svojo celico. Razstavna pristojbina znaša 100 Din za vsakega psa in se plača takoj ob prijavi. Za mlade pse poleg pasice se pristojbina ne plača. Vsaka dorasla žival mora biti opremljena z ovratnikom in železno verižico; hudi psi tudi z nagobčnikom. Krmo za pse mora vsak lastnik sam preskrbeti in prinesiti s seboj posodo za krmo in vodo. Krmo za pse bo dobili v prostorih razstave. Uprava bo skrbela za nadzorstvo, slamo, čiščenje in vodo. Poselna komisija bo ocenjevala razstavljene pse ter dala lastniki najboljših psov posebne priznanice. Odbor je posredoval pri železniški upravi da se bodo mogli psi odpotovati v zabojih na vseh vlakih proti 50 odstot. popustu. Seveda se bodo mogle razstavljene živali tudi prodajati. Ker se razstava priredi samo v slučaju, ako se oglasi zadostno število razstavljalcev se vsi zainteresenti pozivajo, da nemudoma priglase svojo udeležbo z navedbo števila, pasme, rodovnika in starosti psov, ki jih nameravajo razstaviti. Priglase je poslati uradu Zagrebaškega zbora, Zagreb, Martičeva ulica.

Za obiskovalce graškega velesemnja. Generalno ravnateljstvo državnih železnic v Belgradu je z razpisom dne 29. julija t. l. dovolilo vsem obiskovalcem graškega velesemnja, ki se izkažejo s semensko vstopnico, 25 odstot. znižanje vozne cene. To znižanje velja na vseh progah državnih železnic in za vse vlake, izvzemši luksuzne vlake, in sicer za pot v Gradec od 26. avgusta do 6. septembra in za vrnitev iz Gradca od 29. avgusta do 9. septembra t. l. Potniki kupijo pri odhodu na semenj 1 in pol karte, ki velja tudi za povratek, ako je na semenjski legitimaciji potrjen obisk semenja. Razen tega si morajo dati obiskovalci na odhodni postaji legitimacijo opremiti z dnevnim pečatom. Vožnja se ne sme prekiniti ne na potu tja ne nazaj.

Na račun reparacij je prejela naša država za mesec julij 2.866.877 zlatih mark. Vsega skupaj je plačala Nemčija tega meseca 83 milijonov zlatih mark.

Meštrovčeva razstava v St. Louisu. Od 20. junija do 15. avgusta t. l. je v St. Louisu, Mo., razstava Meštrovčevih del. Obišče jo dnevno povprečno 800 oseb, ob nedeljah do 3000. List »Post-Dispatch« je objavil obširno poročilo, v katerem se kritik posebno peča posebno s kipom pok. Wilsona. Ocena slove med drugim: »To torej ni oni Wilson, ki se nam smehlja s stotin filmov. Tam je elementov, ki se takoj spoznava. Toda ti so podrejeni večji koncepciji Woodrova Wilsona: človeka kot preroka, duha plameneče devocije in železne volje. Mavec, v katerem je Meštrovč delal, postaja duh Woodrova Wilsona. To je vlečena Amerika iz vojnih dob. Iz skulpturne snovi se vije bitost človeka, njegovega naroda in njegove zmogovitosti dobe.« — Ob zaključku pravi kritik: Meštrovčeva razstava je istočasno največja in najvažnejša, ki se je kdaj priredila v St. Louisu. Sama denarna vrednost ji gre v stotisoče. Njena estetska vrednost je neprecenljiva. Prišla je St. Louisu prvi in bogati prizor kombinirane modernosti in mojstrstva.

Hrastnik. Iz vrst hrastniškega delavstva nam pišejo: V tukajšnji kemični tovarni so odpustili delavcev na dnevnem redu. Najboljši delavec ni varen pred odpustom. Vrh tega je začela tovarna, odkar so cene živilom nekoliko padle, pri vsaki plači trgati delavcem po 1 Din. Saj delavci privoščimo nemškemu gosposdom, ki so v tovarni na vodilnih mestih, draga inozemska kopališča, toda tudi delavci smo ljudje in bi si radi za zimo preskrbeli vsaj najpotrebnejšo obleko. A kako naj to zmoredmo, če se nam še od te borne plače trga? Pravtako delavstvo že dolgo prosi, da bi se popravile neznosne stanovanjske razmere na Možini. Pozivamo pristojno oblast, da se o teh razmerah na licu mesta prepriča. Iz zanemarjenih stranišč se razširja neznosen smrad, okna so večinoma prepleljena s papirjem, ker so se šipe pobile, peči so vse zrahljane in preluknjane. Bliža se zima in ljudje se boje, kako bodo prestajali v teh brlogih v mrazu in mokroti. Toda vse njih prošnje v tovarni, da bi se stanovanja popravila, so zaman. Obračamo se tem polom na pristojne oblasti, da se zavzamejo za delavstvo in mu pomagajo vsaj do tistega položaja, ki mu je po zakonu zagotovljen.

Vlom v župnišče v Vel. Laščah. Pred nekaj dnevi sta vlomila dva na videz znana človeka v župnišče v Vel. Laščah. Odnosla sta uro z napisom: Anno sancto — Roma 1925 s srebrno verižico in dvema obeskom, denarnico z okoli 300 Din gotovine, čevlje, denžnik in nekaj perila. Vlom sta najbrže izvršila dva neznanca, ki sta se prejšno popoldne potikala okrog župnišča. Odnosla sta za okoli 2000 Din raznega blaga.

Žeparji v vlaku so vedno bolj pogosti na naših progah kljub vsem opozorilom in pozornosti se vrši dnevno predrzne žepne tatvine. Najlepša prilika se nudi tem umnožim posebnost pri vstopu ali izstopu iz vlaka, kjer se ljudje drenjajo in pri tem ne pazijo toliko na tuje tatinske roke. Še bolj nevarno pa je v vozu zaspati in marsikdo je to spanje ali dremanje že drago plačal. Tako je med vožnjo med Savskim Marofom in Dobravo izgnila nekemu potniku, ki je le malo zadremal iz žepa listnica v kateri je imel čez 1000 kron denarja in pa nekaj važnih listin.

Velika izguba. Dne 12. avgusta je izgubil iz Francije vrnivši se rudar 200 franc. fr. in 400 Din jugosl. denarja, potni list in druge dokumente na vlaku iz Brežic do postaje Videm-Krško, ki pripelje na Videm-Krško 10.40. Pošten najditelj naj vrne ubogemu rudarju proti odškodnini izgubljeno na naslov: Vinko Požun, Videm 48, p. Videm pri Krškem.

Zopet dovoljen je v naši državi znani budimpeštanski list »Az Est«, ker je nehal pisati proti naši državi.

iz Ljubljane.

Umrli je dne 13. t. m. starosta trgovskih vrtnarjev in častni član zadruga trg. vrtnarjev g. Alojzij Korsika. Pokrajinska zadruga trg. vrtnarjev pozivlja vse zadrugne člane, da se pogreba blagopokojnika, ki se vrši v soboto dne 15. t. m. ob 4. uri z Bleiweisove ceste, polnoštevilno udeleže. Ohranimo mu blag spomin! — Načelnik.

Umrli so v Ljubljani: Ivan Ložar, kovačev sin, 8 let. — Fran Zerovnik, tesar, 48 let. — Ana Zupan, šivilja, 75 let. — Marija Muzzolini, delavčeva hči, 6 dni. — Anton Klemenc, bivši delavec, hiralec, 58 let. — Viktor Sauer, rudarjev sin, 15 mesecev. — Marija Vidmar, dninarica, 40 let.

Občni zbor Glasbene Matice v Ljubljani se vrši v pondeljek, dne 31. avgusta t. l. ob 8. uri zvečer v pevski dvorani poslopja Glasbene Matice v Vegovi ulici. Dnevni red: Poročila funkcionarjev in volitev odbora.

Ukrajeno kolo. V gostilni Marije Juhanove na Kete-Murnovi cesti je vdrl neznan tat skozi okno v vežo. Tam je vzel kolo, odprl od znotraj vežna vrata in se je odpeljal.

Tatvine sadja in vrtnih pridelkov. Med drugimi tatvinami, ki so bile ovadene na policiji, je tudi več slučajev vrtnih tatvin. Pokradeno je bilo več sadja, marelic, jabolk in hrusk in to še celo napol zrelih. Pa tudi drugim pridelkom ne prizanašajo tatinske roke.

Pridobivajte novih naročnikov!

Obrtna razstava v Ljutomeru.

Ljutomer, 12. avgusta.

Naše Mursko polje, naša živahna Prlekija s svojim zgodovinskovažnim centrom — Ljutomerom — je stopila v ospredje. S svojo izvanredno lepo in zanimivo obrtno razstavo je Prlekija napravila velik korak naprej. Ta korak ne pomeni napredka samo v gospodarskem oziru, ampak obrtna razstava jasno priča o kulturi, značaju in marljivosti naših Prlekov. Naša Prlekija ni dala Sloveniji samo velikih mož iz prošlosti in sedanjosti, temveč ona je v zadnjih desetletjih glede domače obrti, industrije in trgovine ter male domače umetnosti silno napredovala. Kdor se hoče o tem napredku sam prepričati, naj še te dni ogleda razstavo v Ljutomeru. Mirno lahko trdim, da je pri tej prireditvi sodelovala cela Prlekija. Može vseh stanov, vseh strok, vseh organizacij, vseh političnih struj so vzorno tekmovali, da bi dali čimvečji sijaj tej lepi prireditvi. Marljivost je ena izmed glavnih lastnosti prleškega perhivalstva. Prireditelji razstave so v vsakem oziru to lastnost še prav posebej poudarili.

Trg Ljutomer leži ob novi železnici Ormož—Murska Sobota, nekako v sredini nove železne črte. Pri Ljutomeru konča rodovitno Mursko polje. Večina hiš snažnega trga leži na obronku pobočja Ljutomerskih gor. Ljutomer, katerega že stari slovenski pisatelji imenujejo »metropola Prlekije«, je sedež okr. glavarstva za ljutom.-gornjeradg. okraj. Tu je sedež okrajne sodnije, okrajne davčne oblasti, sedež meštanske šole; tu je več tovarn, velikih trgovin ter zelo razvita domača obrt. Najlepši kras trga je ponosna stavba ljudske šole, ki stoji visoko nad trgom ter gleda po Murskem polju kot orel z višine. Ljutomer je središče dobro razvite trgovine z žitom in sloviti Ljutomerskim vinom. Sedaj ima celo dve železniški postaji: staro za osebnih in tovarni promet, ki je četrt ure izven trga in novo osebno postajališče tik trga. Od stare postaje vodi železnica v tri smeri: proti Ormožu, proti Murski Soboti in proti Radgoni. Nova znamenitost za prleško metropolo je mogočna stavba naših prosvetnih, gospodarskih in mladinskih organizacij: mogočni »Katoški dom«, ki stoji tik ob leni Ščavnici, katera teče ob trgu in se nedaleč od Ljutomera izliva v Muro. Otvoritev te veličastne stavbe se bo vršila 8. septembra. Kot lastnostni govornik je naprošen velik prleški slovak dr. Ant. Korošec.

Zgodovino trga so opisali že znameniti pisatelji, med njimi dva Prleka: zgodovinar dr. Fran Kovačič in univerzitetni profesor dr. Matija Slavič. Ena najstarejših stavb v Ljutomeru je veličanska in veličastna župna in dekanjska cerkev, ki stoji na prijetni višini nad trgom. Trg Ljutomer je igral veliko vlogo za časa turških vpadov v Slovenijo. Ko se je šlo l. 1918. in 1919. za osvoboditev Prekmurja, pa so se v Ljutomeru zbirali iskreni rodoljubni Prekmurci in Prleki. Iz Ljutomera preko Mure so vpadli naši borci in so tako pomagali osvoboditi naše Prekmurje. Ko je moral voditelj slovenskih Prekmurcev, sedanji narodni poslanec g. Josip Klekl pred mažarskimi komunističnimi bandami bežati preoblečen v poljskega delavca preko Mure na Stajersko, je iskal v vedno gostoljubnem »Lotmerku« zavetja. Snažen in vabljen je naš Ljutomer po svoji znanosti in po svojih gostoljubnih prebivalcih.

Ker nisem mogel priti v nedeljo 9. avgusta k otvoritvi razstave, sem se odzval prijaznemu vabilu v torek, 11. avgusta. Tega dne sva si s tovarišem Andražom Bedjančičem ogledala razstavo. Ni mi bilo žal. Gotovo se ne bo nikdo kesal, če se odloči, da še te dni poseti naš Ljutomer.

Razstava je nameščena v meščanski šoli. V tem poslopju, ki se nahaja par minut izven trga v smeri proti staremu kolodvoru, se je nahajala do preobrata sulferajnska šola.

Svoje izdelke je razstavilo 56 obrtnikov in industrijalcev, in sicer: Podjetje »Weka«, kijučavničarstvo in kleparstvo, usnarja Ignacij Sinigoj in Juro Martinčič, strugar Jožef Milavec, šivilja Cirila Milavec, specialistka za ročna dela Marica Vihar, mizar Anton Jožef Velnar, specialistka za ročna dela Josipina Pogrnec, ključavničar Anton Ludovik, krojaški mojster Jožef Jelovšek, umetni mlinar Viktor Kukovec, prekačevalec Leopold Rodošek, čevljar Anton Arnoš, šivilja Josipina Pajnhart, slikar Janko Horvat, podobar Jakob Golobič, vlasuljar Pero Veselič, slikar Tone Čeh, sedlar Ivan Cmrčnjak, sodar Ivo Loparnik, šivilji Greti Šmauc in Marica Rižnar, sodar Martin Golob, čevljar Stefan Vrabelj, rezbar Franc Petrič, fotograf Alto Huber, meščar Ivan Skrajnar, specialistka za ročna dela Viljemina Fabjan, kovača Janko Tratnik in Franc Ivančič, lesna in železna industrija, urar Martin Cagran in Anton Jandl, zidar in stavbni podjetnik, vsi iz Ljutomera. Iz bližnje Gornje Radgone so razstavili svoje izdelke: slikar Ljudevit Mlinarčič, mizarski mojster (specialist) Karol Hop, I. Paar, mizarski mojster, šivilja Mimi Uršič in čevljar Josip Hack. Iz drugih krajev so razstavili: čevljarski mojster Anton Skorjanc od Sv. Duha na Stari gori, izdelovatelj tamburic Martin Markovec iz Presike pri Ljutomeru, lončar in pečar Fr. Brumen iz Savcev pri Sv. Tomažu, kolarski mojster Alojzij Stajko iz Ključarovec pri Ormožu, mlinar Ivan Ribič iz Cezanjevec,

kovaški mojster Stefan Rižnar iz Ivanjke, sedlarski mojster Martin Schönwetter od Sv. Bolfenke na Korzu, sodar Alojzij Tratnjek iz Gance na Prekmurju, zidarji mojster Jože Prelog iz Kamenščaka, kovaški mojster Filip Horvat ter sedlar in ličar vozov Jakob Majcen, oba iz Ormoža, podobar Franc Nemec od Sv. Duha na Stari gori, umetnica za keramično dela Ana Sonnenwald, lastnica gradu Brannek, kotlar Marko Čutič ter izdelovatelj tehničar Karol Ussar, oba iz Maribora, kolarški mojster Franjo Vargazon iz Cvena, amater slikar in gostilničar Franjo Talani od Sv. Jurija ob Ščavnici, krojaški mojster Ivan Brlež iz Podgradja pri Ljutomeru. Obrtniški vajenci — 37 po številu — so bili posebno pridni. Razstavili so lepe izdelke in še 73 izvrstno ocenjenih risb.

Posebnosti razstave so:

Priprosti moj Martin Makovec je razstavil celo zbirko doma izdelanih tamburic. Shranjene so v posebni omari. Strokovnjaki so izjavili, da so tamburice izvanredno mojstrski izdelani. Makovec je prileški samouk. Cena za celo zbirko je z omaro vred samo 4000 Din. Industrija-usnarja Ig. Sinigoj in Jurij Martinčič sta za razstavo izdelala v svojih tovarnah iz domačih kož posebne vrste usnja. Strugarski izdelki g. Milavca bi delali čast kakor velikomestni razstavi. Specialist v mizarski stroki g. Hojs iz Gornje Radgone je razstavil tako fino in umetniško izdelano pohištvo, da tako elegantnega blaga ne najdeš kmalu. G. Hojs je svoje razstavljene izdelke že prve dni prodal. Ravno isto lahko zapišemo o mizarskem mojstru g. Velnarju ter o izdelkih »Lesne in železne industrije«. Podobar g. Jakob Golobič je sicer znan kot star strokovnjak, a njegova razstavljena dela pričajo o velikih zmoglostih našega domačega umetnika. Isto velja o rezbarju g. Petriču in podobarju g. Nemcu. Milnar g. Ivan Ribič je iznašel novi način mletja raznih vrst žita. Po njegovem načinu in metodi se pri mletju ne bo prav nič več izgubilo ne moke, ne otrobov.

Prav poseben sloves daje razstavi zbirka starih ur urarja g. Čagran. Ljubitelji izvanredno znamenitih starin so ponujali našemu Čagranu že visoke vsote. Celo Angleži in Amerikanci kupujejo Čagranovo zbirko. Niti razstave v Zagrebu, Ljubljani in Mariboru niso mogle nuditi obiskovalcem take znamenitosti. Njegov lastni izdelek, velika stenska ura, katero je treba vsako leto samo enkrat naviti in katera kaže tudi dneve in mesece, je predmet vseobčnega zanimanja.

Eno stvar sem vendarle pogršel: Prleške narodne noše. V Prlekiji je še dokaj domačih tkalcev, kateri pa niso poslali na razstavo ne enega svojega zastopnika. Ravno tako manjkajo na razstavi domača dela naših žen in deklet: staroznane kmetijske vezenine, čipke in druge domače prleške znamenitosti. In če bi bil odbor izpopolnil vse to še s posebnostmi iz Prekmurja, bi bila slika razstave popolna. Naj velja ta kritika kot opozorilo, da se bo domača prleška in prekmurska obrt in umetnost pospeševala in podpirala.

Grajači moram tudi dejstvo, da obrtniki iz drugih prleških centrov, kakor so: Križevci, Veržej, Staranovavas, Radenci i. dr. niso zastopani niti po enem razstavljalcu. Tem bolj pa moramo pohvaliti one obrtnike, ki se niso strahili velikih žrtv in so pripomogli k velikemu moralnemu uspehu razstave.

Razstava se vrši vse dni do 16. avgusta. 15. in 16. bodo v Ljutomeru velike konjske dirke. Radi tega se vrlo izplača izlet v Ljutomer. Zveze z vlaki so zelo ugodne. Najprijetnejša zveza je iz Maribora z vlakom jutraj ob 5.25 (na Pragerskem prestopiti) in 8.27 iz

Maribora. Ljubljanci izstopijo na Pragerskem, odkoder ima vsak osebni vlak direktno zvezo z Ljutomerom. Franjo Žebot.

Iz štajerske.

Obrtna razstava v Ljutomeru se zaključila v nedeljo, 16. avgusta zvečer.

Sadna letina v ormoškem okraju je letos obilna. Jablane in slive so bogato obrodile. V Središču in Ormožu nakladajo vsak dan več vagonov jabolk. Tudi sosednje Medžimurje se raduje obilne sadne letine. Cena jabolkam je sedaj 2 do 3 Din kilogram.

Vinogradi v sloviti Ljutomerskih goricah so letos sijajno obrodili. Toliko in tako zdravega grozdja že več let ni bilo. Najlepše je nastavl pošip (mozler). Grozdja je veliko in popolnoma zdravo. Opažati ni ne peronospora, ne oidija. Vsled vročega vremena zadnjih tednov postaja grozdje mehko. Če bo vreme v avgustu in septembru le količaj ugodno, bo letošnja vinska letina v Ljutomerskih goricah ne samo bogata, ampak tudi kvalitativno izborna.

Pri Sv. Križu na Murskem polju je umrla 11. avgusta sestra g. duh. svet. in dekana č. g. Jos. Weixla. Dolga leta mu je vzorno gospodinjila. Umrla je bila poznana daleč na okoli.

Shodi Slovenske ljudske stranke v Slov. goricah se vršijo po temle redu: na praznik 15. avgusta po rani sv. maši pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Isti dan popoldne ob 3 v Gočovi pri županu g. Krenovglu. V nedeljo 16. avgusta po rani sv. maši pri Sv. Antonu v Slov. goricah pod milim nebom. Na shodih poroča narodni poslanec Franjo Žebot.

Jarenina. Tri domovinske sestre: Glasbena Matica, Jugoslovanska Matica in šolska mladina so izborno rešile svojo nalogo. Prireditelji, ki smo jo bili v »Slovenca« naznanili, je nad vse sijajno uspela pod milim nebom. Kar čudili smo se lepemu nastopu šolske mladine v igrokazih »Matija Gubec«, »Kronanje v Zagrebu«, »Knežev kamen«, »Čebelica in Ciciban«. Jasnó zgolenje »Glasbene Matice« in milo zvoneča tamburica »Obmejnega Zvona« nas je zazibala v razpoloženje dobrodejne vzajemnosti, ki se je izražala tudi živahnem vrvenju v krepčilih prostorih. Radostno vedrost vrlih Matičarjev pa je posladkalo ob koncu slovo: »Cicibanova čebelica Glasbeni Matice«, ki ga je zložil nadučitelj Čonč nalašč za to prireditev. Kako dobrodejna je taka vzajemna prireditev! Hočemo jo obnoviti letno. Hvala in čast vsem, ki so z dobrohotno požrtvovalnostjo podprli plemeniti namen posebno veleč. g. kanoniku J. Čičku, obitelji Lojze Supančičevi, France Šparlovi, Vengerjevi, Šmirmaul-Viherjevi, Kronfoglovi, R. Jarčevi in Drozgovu, posebno pa Ornik-Skrbinškovi, pa tudi Sedinekovi in Lorberjevi.

IZ MARIBORA.

Kaj nas čaka za praznike? Maribor do ves rdeč, tako se sliši. Socijalisti pripravljajo generalno revijo svojih društev v Mariboru. To bodo peli, telovadili, nastopali in govorili, delali sprevede in ustanavljali nove pregrupacije socialističnih kulturnih organizacij. Pokazati hočejo tudi moč svojih delavskih telovadnih enot po zgledu drugih telovadnih društev. Zavzeli so zase vse tri dneve in kakor čujemo, se hočejo pokazati v sili nekdanjih majskih dni ob času neposredno po vojski. Orjuna se umakne in gre s svojimi v Šmarje pri Jelšah na spoved in veselico. — Tudi drugačnih zabav ne bomo pogršali. Ena večjih prireditev bo v soboto, 15. t. m. pri Götzu, kjer proslavi svoj jubilej kolesarsko društvo

»Edelweiss«. Obeta se nam rajanja in plesanja dovolj. — Okolica Maribora je istotako polna raznih pripravljanih odborov, ki nam kličejo z vabilom, da je za jedačo in pijačo dobro preskrbljeno v prid najrazličnejšim »naprednim« ali nazadnjaškim namenom.

Knjižnica Prosvetne zveze, Aleksandrova cesta 6, je otvorena. Knjige se izposojujejo vsak dan od 9—12 in 4—6. v pondeljek in četrtek pa še od 6—7. Škoda je časa, ki mine brez koristi! Pri knjižnici Prosvetne zveze pa dobiš proti malenkostni pristojbini knjige, ki vam bodo nudile obilo pouka in razvedrila. Prosimo, prepričajte se!

Razpis mestnega fizika. Pri mestnem fizikatu v Mariboru se razpisuje mesto II. mestnega zdravnika. Prednost imajo prosilci z večletno bolniško prakso in ki so že bili v upravni službi. S potrebnimi prilogi opremljene prošnje je pri podpisnem magistratu vložiti najkasneje do 15. septembra 1925. Mestni magistrat v Mariboru, dne 10. avgusta 1925. Podžupan dr. Lipold, l. r.

Poroke v stolnici. Dne 12. t. m. sta se v Stolnici poročila g. Rudolf Parth, posestnik na Muti, in gđ. Marija Pabernik iz Vuze. — Dne 15. t. m. sta se poročila istotam g. Stefan Takeč iz Zemuna in gđ. Marija Pavlin iz Bizelskega, nadalje g. Franc Inkret iz Sv. Petra na Medvedovem selu in gđ. Franciška Korošec od Sv. Petra pri Radgoni. — Dne 16. t. m. pa se poročita g. Ignacij Koronik iz Sv. Martina pri Vurbergu z gđ. Elizabeto Fančič iz Sv. Ruperta v Slov. Goricah. — Dne 17. t. m. se poroči tukajšnji odvetniški koncipient pisarne dr. Boštjančiča g. Zorko Jožef z gđ. Ano Kersnik in sicer na Brdu pri Lukovici.

Nesreča pri igranju. V torek 11. t. m. je pri kegljanju zadela krogla gđ. Nasimbeni na glavo in jo obšutno poškodovala.

Društveni domovi v Mariboru. Kakor smo že poročali, namerava društvo kat. mojstrov zidati lasten dom. Enako čujemo, da zbira za novi društveni dom tudi »Izobraževalno društvo v Krčevini«.

IZ TREBOVELJ.

Za naš napredek. Kot dober poznavalec Trbovelj, dasi ne njihov občan, bi opozoril merodajne, kako bi se dalo urediti to in ono vprašanje v splošni prid. Prva potreba je, da se zgradi električna cestna železnica do železniške postaje; ker je električna napeljava itak že uvedena, ne bi bilo treba mnogo drugega, nego položiti tračnice. Na ta način bi se poskrbelo za hiter, red in cen prevoz potnikov, a dragi avtomobili s prahom in smradom bi odpadli. — Drugo važno vprašanje bi bilo izravnanje odnosno preložitve struge pod hri; tako bi odpadla oba mostova, cesta bi se izravnala in dobili bi prostor za zgradbo štirih rudarskih hiš. — Pri podružnici sv. Nikolaja v Lokah naj se ustanovi kaplanija ali pa naj se dasta v bolnišnici dve sobi za kaplana, da v slučaju sile ne bo treba hoditi pol ure daleč po Boga. — Ker se namerava cerkev sv. Valentina v kratkem podreti, je nastalo vprašanje, kje naj se sežida nova. Mislim, da bi bil za to zelo ugoden prostor na Sušnikovem hribu, kjer bi bilo treba prostor le nekoliko izravnati, pa bi se dobilo najlepše stavišče. — Blizu Sušnika bi se morala zgraditi tudi nova šola, ker imajo otroci od postaje sedaj predalet. Vse to se gotovo ne da v enem dnevu izvršiti, a poklicani krogi morajo pri reševanju teh vprašanj misliti naprej in skrbeti za to, da se bodo mogle v doglednem času tudi Trbovlje potožiti za to, da postanejo mesto ali vsaj trg.

Sprememba posesti. Tukajšnji trgovec g. Mahkota Josip je kupil od g. Dreote vrt in hišo, stoječo tik Dreoteve gostilne, kjer se nahajajo tudi trafik. Gg. Siter in Golob postavila hišo tik Golobove mesnice nasproti gostilne g. Ranzingerja. Oblast. merjenje se je vršilo včeraj popoldne. — G. lekarnar Pehar je kupil od g. Dežmana tik ob Sokolskem do mu zemljo, da postavi po krasnoizvršenem načrtu hišo z lekarno. K temu je indirektno priporan radi nove bolnice, ki je bila to leto zgotovljena in nabavlja za rudniško bolnico zdravlja.

Cirkus Somerl je prišel in daje predstave v Delavskem domu zvečer.

Iz ostale Jugoslavije.

Radikali na Hrvatskem, Zagrebške »Novosti« poročajo iz Križevcev, da se bo vršilo konec tega meseca v Križevcih veliko zborovanje radikalov, ki se ga bo udeležilo tudi več ministrov. Organizacija radikalov po zadržanju dopisnika »Novosti« v tem kraju dobro napreduje. Značilno je, da prestopajo kmetje, ki obsojajo najnovejšo Radičev politiko, v Križevcih in okolici v radikalne organizacije.

Lovska razstava v Zagrebu. V poročilu o novem odboru za lovsko razstavo v Zagrebu je pomotoma izostalo ime g. Živojina Rafajlovića, ministra n. r. in podpredsednika zveze lovskih društev v Srbiji.

Divji prešiki so se pojavili v vasi Andrijevci pri Brodu. Kmetom delajo silno škodo na polju, zlasti na koruzi. Kmetje komaj čakajo, da se zbero lovec in pokončajo škodljivce.

Odkodnina za sadike tobaka v Hercegovini. Iz Belgrada poročajo, da bo monopolna uprava ugodila pritožbam sadilcev tobaka v Hercegovini in jim naknadno doplačala, kar je pri odkupu plačala premalo. Odkupovali se tobak po 4—5 Din kg, sedaj pa bodo doplačali toliko, da bo tobak plačan poprečno po 15 Din kilogram.

Okrađen poslanec. Poslanec Branko Čorbić je odšel te dni v kopališče »Ostende« na Savi, da se ohladi od strahovite belgrajske vročine. Na blagejini je izročil v šrambo svojo listino, v kateri je imel 38.000 dinarjev in nekaj zlatnine. Blagajničarka je listino prevzela v šrambo in mu dala prejemni listek. Poslanec Čorbić je listek vzel in vtaknil v žep, odšel v svojo kabino, se preoblekel in šel v vodo. Ko se je dovolj ohladil in se napravil, je odšel k blagajni in hotel dvigniti svojo listino. Tu šele je opazil, da nima listka, blagajničarka mu je povedala, da je listino z bogato vsebino že nekdo dvignil. Policijska preiskava doslej še ni imela uspeha.

Bosanske železnice normalotirne? Kako poročajo listi iz Sarajeva, so pri železniškem ravnateljstvu po obisku prometnega ministra začeli sestavljati načrte in proračune za preureditev bosanskih in hercegovskih železnic v normalotirne. To zahteva kriza v produkciji premoga v Bosni in Hercegovini, kakor tudi potrebe lesne industrije, ki bi se le po normalizaciji železnic mogla prav razviti in konkurirati na inozemskem trgu.

Vloge zamenjali. Dva turista sta prišla v gostilno. Vse prazno, le v kotu je sedel možakar ves zatopljen v svoj časopis. Gotovo kak vaski modrijan, ki še v delavnik raje dela z glavo kot z rokami. — Pokličeta: »Halo, gazda!« — Nič. — Še enkrat: »Halo, ljudje!« — Zopet nič. — »No, si pa sama natočiva!« — Tedaj se oglasi mož iz časaopisa: »Prosim, prinesite še meni vrček piva.« — »Prav rad! Ali ste že dolgo tu?« — »Seveda — dvajset let.« — »Kakooo? Dvajset let?« — I no, saj sem tu gospodar.«

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisatelj Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Naslednja dva dneva, 27. in 28. oktobra, so nadaljevali ježo brez posebnih dogodiljav. Tla so bila še vedno tako enakomerna in nerodovitna. Nobena pokrajina nima menda tako malo sprememb in zanimivosti. Kmalu pa je začela postajati zemlja čimdalje bolj vlažna. Ponekod je bilo že treba jezdit preko močvirnih kotlin in preko lagun, ki so jih prepredale vodne rastline. Zvečer so se ustavili konji na bregu širokega jezera Ure-Lanquem, to je »grenkega jezera«, čigar vode so nasičene z rudniškimi raztopinami; tu so se l. 1862. argentinske čete kruto maščevale nad Indijanci. Taborili so po stari navadi in tudi spali bi bili izborni, da jih niso motile opice, divji psi in neka vrsta zviropecev. Te hreščee živalice so napravile na čast, če že ne na veselje evropskih popotnikov eno izmed svojih glasbenih prireditev, ki bi bila na čast glasbenikom prihodnjih časov.

XVII. poglavje.

Pampe.

Prave argentinske Pampe segajo od štiriintridesetega do štiridesetega južnega vzporednika. Beseda »pampa« je aravkanskega izvora in pomeni travnato poljanjo, kar prav dobro označuje to pokrajino. Visoke mimoze v zapadnem delu, sočne trave v vzhodnem ji dajejo svoj posebni značaj. Vse to bogato rastlinstvo korenini v debeli plasti rodovitne zemlje, ki leži na peščeno-glinastih, rdečkastih ali rumenih tleh. Zemljezanec bi naletel na čudovita bogastva, če bi raziskoval te plasti iz terciarne dobe. Tu leže v neizmernih množinah okostja predpotopnih živali, po mnenju Indijancev neke posebne vrste pasancev, ki

so že davno izginili. Pod to rastlinsko plastjo je pisana zgodovina te dežele v pravadnih časih.

Amerikanske Pampe so zemljepisna posebnost kakor savane pri Velikih jezerih ali sibirske stepe. Podnebje je bolj celinsko kot v mestu Buenos Ayres, to se pravi, da je tu poleti večja vročina, pozimi pa hujši mrz. Paganel je razlagal vse to tako-le: Poleti se morje ogreva bolj počas kot zemlja. Kraj, ki so ob morju, dobivajo sveže sapice z morja. Pozimi pa se zemlja hitro hladi, morje pa drži dalj časa toploto, ki si jo je nabralo poleti, in jo oddaja otokom in obrežnim pokrajinam. Odtod pojav, da je na otokih manjša razlika med poletno toploto in zimskim mrzom kakor na celinah, posebno če morske sapice ne morejo čez visoka pogorja. Tako n. pr. so zime v Islandiji, ki je tako visoko na severu, toplejše kot v severno-italijanskih deželah.

Po vsem, kar smo povedali, je razumljivo, da v zapadnih Pampah ni tiste umerjenosti v podnebju kakor na ozemlju blizu Atlantskega oceana. V zahodnih Pampah je razlika v toploti velika in pride čisto tudi nenavadno hitro, tako da včasih živo srebro v toplomeru skoči v malo dneh parkrat od ničle pa visoko gor. Jeseni, to je v teh krajih aprila in maja, so velikanski in pogostni nalivi. V tem letnem času pa je bilo vreme suho in vročina velika.

Ob zori so se napravili na pot, potem ko so ugotovili smer. Tla so bila trdna in zanesljiva, ker jih je držalo grmičevje; sedaj ni bilo več peščenih gričkov, ne peska, ne sipe in prahu, s katerim je bil plesal veter po zraku. Konji so hodili hitro med velikimi šopi »divje trave«, ki je pampska posebnost in je drugod ni. Pod takimi šopi se skrivajo Indijanci, kadar prihrumi nad Pampe nevihta. Od časa do časa, pa vedno bolj poredko, so prihajali do kofanj, v katerih so rastle vrbe in posebna vrsta rastlin, »gygneum argenteum«, ki je rada v bližini sladke vode. Tam so se živali poživile s krepčilnim požirkom. Pile

so zdravo vodo, kadar so prišle do nje, in se je napile tudi za naprej. Talkav je jezdil vedno naprej in preiskoval grmovje. Podil je »čoline«, najnevarnejšo vrsto kač, koje pik usmrti vola prej kot v eni uri. Gibčna Tavka je skakala po grmovju in pomagala gospodarju pri utiranju poti za ostale konjiče.

Popotovanje po ravni poljani brez zaprek je šlo hitro od rok. V preriji niso zapazili nobene spremembe: sto milj naokrog je ni bilo skale ne kamna. Človek si niti misliti ne more take enoličnosti in tako trdovratno nespremenljivosti. O kakem lepem prizoru, naravnem presenečenju ali pojavu ne duha ne sluha! Moral bi biti kakor Paganel, kakor eden izmed tistih zanešenih učenjakov, ki vidijo stvari, kjer jih ni, da bi te zanimala taka pot. Kaj ga je neki moglo navdušiti? Če bi bil sam vedel, kaj! Kvečjemu grm ali šop trave! Res je, da mu je bila vsaka stvar dobra, da je odprl zornice svoje zgovornosti in učil Roberta, ki ga je zvesto poslušal.

Ves tisti dan — bilo je 29. oktobra — so jezdili popotniki po enolični, neskončni ravnini. Ob dveh popoldne so naleteli na živalske sledove in sicer na kosti velikanske črede volov; bile so v kupčkih in že čisto bele. Ti posamezni kupčki kosti pa niso bili v krivi črti, kakor bi jo naredile živali, ki so onemogle cepale druga za drugo na pot. Nihče ni vedel razložiti, kako je moglo priti toliko okostij na razmeroma majhen prostor. Naj si je Paganel še tako belil glavo, ni je mogel pogoditi. Povprašal je torej Talkava, ki ni bil v zadregi za odgovor.

Učenjakov »ni mogoče« in odločno ponovno prikimanje Patagončevu sta povečala radovednost tovarišev.

»Kaj torej?« so vpraševali.

— Ogenj z nebes, je odgovoril zemljepisec.

— Kaj! Strela je mogla narediti kaj takega, se je začudil Tom Austin, saj je vendar čreda petih sto glav tu na tleh!

»Mohorjeva knjižnica« na Prevaljah
je že izdala 7 zvezkov lepih povesti. Nove so: 4. zv. Križev pot. Roman. 5. zv. Knez Srebrnjani. 6. zv. Zaduja na grmadi. 7. zv. Otoški postržek. — Vse urboroča knjižnični odbor v Ljubljani.

Zanimivosti.

PIJANI GENERAL OPIC.

Vsako svetišče v Indiji ima svoje opice; njihče jim ne naredi nič žalega, popolnoma so proste in zato včasih prav predrzna. A Indijec se vsled tega ne razburja in gre mirno po svojih opravkih naprej. O svetih opicah svetišča v Hetampur nam pripoveduje I. A. Sauter tole dogodbo.

Sence so postajale daljše, solnce na zahodu je leglo k počitku, mili večerni veterček je začel pihljati iz bličnatega močvirja; sedel sem s starim učiteljem na zadnji verandi in pogovarjala sva se o modrosti starih knjig. Če sem bil pa sam, sem pogrnil majhno preprogo po peščenih tleh ob hiši in sem opazoval opice na vrtnih drevesih. Z vaščani sem se bil hitro sprijaznil, in prav tako hitro sem sklenil prijateljstvo z belobratimi prebivalci dreves. Kmalu so čepeli ob mojih nogah in so jemali iz moje roke orehe, ki sem jih je imel zmeraj pri sebi. Uganjali so raznovrstne burke. Najbolj na piki so imeli kuharja. Večkrat, ko je šel čez dvorišče in je nesel v hišo kosilo ali južino, mu je skočila kakšna opica z nizke strehe na hrbet in je dregnila s šapo med jedi na plošč. Opic je bilo okoli petdeset. Najbolj nesramen je bil njihov voditelj, težmerno velik, ne več mlad. Neizprosno strog vladar jim je bil, gorje kakšni preglašni mladi opici, če se mu ni takoj pokorila. Par zadržal od desne in leve, potem jo je pa še z drevesa vrgel, da so kar kosti pokale.

Nekoč je bil pripravljen kuhar posebno okusno jed, a kljub vsjer pazljivosti se je zgodila spet nesreča, napadalec je bil to pot sam gospod general. Čudovito hitro je skočil na kuharja, je zagrabil skledo s sladkim rižem in jo je odnesel na drevo. Ko se je do sitga najedel, je dal še drugim. Zato sem rekel, da ga bom kaznoval, in sicer tako, da bo pred vsemi opicami osramočen. Šel sem v hišo, vzem sem banano, izrezal meso, ga prepilil z žganjem in sem ga dejal lepo spet nazaj. Nihče ni mogel opaziti kakšne spremembe. Banano sem položil pod drevo, tik ob deblu. Strogi so bili običajni opice, vsako novo stvar si je smel ogledati najprvo general sam. Komaj sem bil spet na verandi, že je skočil z najnižje veje dol na tla. Gotovo je čutil alkohol, kajti le obotavlja se je bližal banani, včasih po vseh štirih, včasih samo po zadnjih dveh. Ko je bil oddaljen od banane še en korak, se je vlekel na trebuh in se je počasi plazil do nje. Druge opice so se sedele po vejah in so gledale, kaj general dela; bile so tihe, kar sicer ni bila njih navada. Prišedši do srede ga je obračal general sem in tja, skoraj tako, kakor se igrajo mlade mačke, je vohal in kihal, ni mogel več proč. Slednjič je držal banano v prednjih šapah, a dolgo je še trajalo, preden je odlupil rumeno lupino. Naenkrat se je odločil in je vgriznil. Dve mladi opici sta bili med tem prišli z drevesa dol in sta se plazili v njegovo bližino; ves divji jima je pokazal zobe in je skočil proti njima, z enim samim skokom sta bili spet na drevesu. Na drevo naslonjen je banano pojedel, samo včasih je odnehal in je smrkal, kakor bi bila potrošena z močnim poplom. Učinkovalo je kmalu; še ni preteklo deset minut, pa je skočil na drevo, in videl sem nekaj, česar nikdar ne bom pozabil.

Mirno so bili drevesni prebivalci sedeli skupaj, samci in samice, z mladitji v šakah ali na hrbtu; naenkrat je pa skočil ta hrust med

nje, kakor bi bil vraga spustil z verige, drl se je in režal je z zobmi, tolkel in suval je na vse strani, kdor mu je prišel blizu, tega je suval z drevesa. Vse prestrašene so opice vpile in klepetale, strah jih je pogljal v najvišji vrh in ven na gugajoče se veje; do tal so se upogibale. Tam so se opice zibale, varne pred pijano grdo, začudene in ogrožene so se drle in vreščale. Končno se je ropotanje le poglobilo. General se je usedel na najnižjo vejo in se je naslonil na deblu. Parkrat se je pokazal zobe in je divje in grozeče pogledal gor na drevo, nato sem slišal nerazumljivo kruljenje, slednjič je zaprl oči in je zaspal. Naenkrat je zgubil ravnotežje in je padel na tla kakor vreča moke. Začuden je pogledal naokoli in si je drgnil ude. Ni imel več toliko moči, da bi bil skočil nazaj na drevo. Opotekajoč se, se je vlekel v kot, je povsili belobratu glavo na prsi, je položil obe prednji šapi na kosmati trebuh in je zaspal. Gori na drevesu je bilo še zmeraj vse tiho. Včasih je hotela kakšna opica svoji mamiči kaj počestebati, pa jo je ta z lahkim udarcem brž pomirila, in spet je bilo vse mirno. Pol ure je preteklo, in general se je zbudil. Hotel sem ga še bolj temeljito kaznovati in sem se mu bližal z drugo, ravno tako pripravljeno banano. Tedaj je pa skočila opica v divji besnosti proti meni, z jezo in sovraštvom v očeh, kakor kaj takega še pri nobeni živali nisem videl. Komaj sem ušel za leseno ograjo na verandi in sem zaprl vrata z seboj. Za menoj je letela, se je oprijela lesenih palic in jih je tresla, kakor trese tiger palice kletke. Že je izruvala par palic, in šel sem zato noter v hišo, da je ne bi še bolj razdražil. Od tam sem gledal, kakšen bo konec. Ko je general videl, da me ni več ven, je ograjo pustil in je šel nazaj proti drevesu. Sedaj je bil spet toliko močen, da se je zavijtel nazaj gor na prvo vejo. Komaj je bil pa gori, tedaj so padle vse opice po njem, so ga tolkle, grizle in praskale in so ga vrgle slednjič dol na tla. Počasi je šel proč, samo včasih se je ozrl in se je branil proti zasledovalcem. Niso pa prej odnehal, dokler ni skočil na zid svetišča in je zginil.

Tako je bil kaznovan. Onečastil jih je, pokazal je, da ni vreden časti vodnika, zato so ga opice izključile iz družbe. Večkrat se sem to opazoval; vsakega so izključile, kdor se je pregrešil.

ALI JE VINO ZDRAVO.

Na to vprašanje odgovarja francoski zdravnik g. dr. Hemmerding v pariškem dnevniku Quotidienu sledeče:

Nek posestnik vinogradov je napisal pred nekaj meseci v listu Forum sledeči stavek: »Vino je potrebno krepčilo za močne in slabice.« Na to moram kot zdravnik sledeče odvrniti:

Če gre za negovanje trte, je bolje iti k tebi po svet kot k meni. Če pa gre za zdravljenje ljudi, močnih ali slabicev, pa je mnenje zdravnika več vredno kot vinogradnika ali vinotrička, ki v tem posebnem slučaju pač ne more biti nepristranski. Moje mnenje je sledeče: Vino je obenem redilna in razdražljiva snov, daje nam energije in vitaminov. Če je dobro, nas spravi v dobro voljo, da z veseljem obedujemo. Vino ni škodljivo, če ga pijemo zelo zmerno. Jaz sam ljubim dobro vino in ga tu in tam rad pijem. V toliko sem z vinogradnikom istega mnenja. — Toda sedaj pa pride še nekaj drugega: Vino ni nikomur potrebno,

niti ročnemu niti duševnemu delavcu. Vino je draga hrana, naravnost razkošna hrana. Kar vsebuje vino hranljivega, redilnega, dobimo v drugih jedeh mnogo ceneje: energijo v sladkorju, vitamine v sadju in mleku. Če hoče kdo poceni živeti, ne sme piti vina. Zdravje dotičnega brez vina ne bo trpelo, ravno nasprotno: uspeh dela bo mnogo večji, izvzemši morda prve dni, če človek nenadoma neha piti. Sprememba rane namreč vedno par dni vpliva na splošno telesno stanje. — Zakaj so torej delavci in drugi pivci mnenja, da jim je vino potrebno in da jih krepi? To je predsodek, njega razlaga pa je sledeča: Alkohol preide v kri skoraj takoj, ko je človek vino popil in tako ima človek občutek, da ga je vino nenadoma okrepilo. Toda ta nenadni občutek prihaja od tega, da se alkohol takoj zagriže v možgane in jetra. Le malo ljudem pa je znano, da obstaja tudi še neko drugo redilno sredstvo, ki skoro ravno tako naglo človeka okrepi, to je sladkor. Pijača, ki je oslajena s sladkorjem, daje malo bolj počasi kot vino isto okrepčilo, ki je pa cenejše in brez škodljivega upliva. Seveda se je treba na to navaditi. Vino je alkoholna pijača. En liter vina, ki ima 9 stopinj, vsebuje 9 centilitrov alkohola, ki so istovredni z 18 centilitri ruma. En liter vina vsebuje toliko alkohola kot dva velika kozarca ruma, in čeprav je razredčen alkohol manj nevaren kot koncentriran, je ravnotako strup, strup za jetra, strup za živčevje.

Koliko je otrok bolnih in radi tega nesrečnih samo zato, ker njih oče pije dva do tri litre vina na dan, ki jih smatra za neškodljive in celo potrebne za svoje težko delo. — Maksimum vina, ki si ga sme dovoliti delavec, je en liter. Nihče ne more iti preho tega litra, ne da bi mu to škodilo, in prebavljajni organi marsikoda ne prenesejo niti pol litra. Kdor ima navado piti več kot to množino dan za dnem, ima telesno ali duševno manj vredne otroke. Mislím, da ga ni na svetu zdravnika, ki bi si upal reči, da pretirava.

Ne rečem, da nihče ne sme piti vina, trdim pa, da je vino luksuz, ki sicer ne škodi v majhnih količinah, ki pa je za ljudi, kateri nimajo preveč denarja, vsekakor mnogo predrago in je torej v njih interesu, da ga ne pijejo.

Zalostna dežela. Med solnim jezerom in vulkaničnimi Kordiljerami v Boliviji so se ohranili prazgodovinske stavbe iz umetno obdelanega kamna. Tam živi narod Cipejas na prazgod. način in govori starodavni neznani jezik. V rabi so mu predmeti, ki so jih našli v prazgodovinskih razvalinah mest. Pri njih se torej lahko vidi, kako so nekaj rabili tiste predmete. Sovražno indijansko plemo je pregnalo ta narod v puščavo karangaško. Uboji narod čivi težko življenje v tej turobni pokrajini, ki jo nazivajo »Vragov raj«. V puščavi ni dreveja ne grmovja, le tu pa tam poganja bore bilke »lampaja«, ki jim služi v zdravilo. Glavno hrano jim daje rastlina jareta. Na tej solni puščavi veje vekovečen veter. Podnevi palijo vroči solčni žarki, noči so pa hladne. Še živali beže iz te negostoljubne puščave.

La Grande Chartreuse — zopet »podržavljena«? Prefektura departementa Isère namerava baje preurediti samostan Grande Chartreuse pri Grenoble v zdravilišče za profesorje in dijake francoskih in inozemskih univerz. — La Grande Chartreuse je

najstarejši samostan l. 1084. ustanovljenega reda kartuzijancev. Leži 22 km severno od Grenoble v ozki soteski ob vznožju gore Grand Som (2033 m). Znana je samostanska knjižnica. V revolucionarnem letu 1793 so menihi pregnali, l. 1816. so se zopet naselili, a kakor je videti, jih hočejo gotovi ljudje danes zopet pregnati.

Šah v ječah. Na Nizozemskem so vpeljali šah v ječah kot sredstvo za poplavljanje zločincev. Znani haaški šahovski mojster Citroen jih poučuje. »Družba za naravno poplavljanje kaznjencev« je ugotovila, da je blažilni uspehi tega pouka prekosil njeno pričakovanje.

»Raca«. Iz Madrida poročajo, da je v va-si Luciente nekega pastirja, Ramona Lalasa, zadela strela, a je čez tri dni, ko se je opomogel, ugotovil, da lahko vidi skozi zid. Zdravniki da so fanta izkušali in postavili predenj zaklenjen kovčeg s 377 predmeti, ki jih ni še nikdar videl, a je sedaj vse natanko opisal. — Pač bi se ga ljudje bali, če bi res skozi vsako stvar videl! Ineniten bi bil za detektiva ali carinika.

Avtomobil prodira. V švicarskem kantonu Graubünden ni smel od leta 1911. voziti noben avtomobil. Leta 1923. so dovolili avtomobilno po najvažnejših cestah, a so jo l. 1924. po ljudskem glasovanju morali spet prepovedati. Sedaj je na novo dovoljena po vseh važnejših cestah kantona.

Avtomobilne nesreče. V Ameriki je manj telefonov kakor avtomobilov. Teh je 18 milijonov, telefonskih naročnikov pa 15½. Ameriški avtomobili so danes za polovico cenejši kakor so bili pred vojsko. In ker jih dajo pod zelo ugodnimi pogoji tudi »na kredo«, zato njih število tako raste. Nasprotno so se pa tudi avtomobilne nesreče zelo pomnožile. Uradno je ugotovljeno, da je bilo lani v Zedinjenih državah 19.000 ljudi od avtomobilov do smrti povoženih, 450.000 ljudi je bilo ranjenih. Vsak dan je 52 smrtnih avtomobilnih nesreč in 1200 manjših poškodb. Vendar nam pa statistika tudi pove, da število nesreč ne raste v istem razmerju, kakor raste število avtomobilov.

Ne smem hitro voziti. Neka visokošolka v mestu Los Angeles je prehitro vozila z avtomobilom in so jo aretirali. Sodnik ji je naložil prav primerno kazen: prepisati je morala ves avtomobilni zakon, obsegajoč 50 drobno tiskanih strani. Tako bi moralo biti povsod.

Avtomobiliste krote — z revolverjem. V Pittsburgu so se lotili učinkovitega sredstva, do od avtomobilistov izsilijo spoštovanje policijskih predpisov ter s tem omogočijo reden promet in obvarujejo ljudi na cesti. Policisti so namreč prejeli nalog, naj streljajo na vsak avto, ki bi se na dano znamenje ne ustavil. Prav radikalno zdravilo!

Še ena kazen za avtomobiliste. »New York Herald« poroča iz Indianopolisa, da je tamkajšnja oblast izdala zopet novo odredbo o avtomobilnem prometu. Vsak šofer, ki s svojo neprevidnostjo zakrivi smrt kakšne osebe, bo moral prebiti eno uro v mrtvašnici tik zraven trupa svoje žrtve, da bo lahko premišljal o tem, kaj je povzročil.

100 km. V Monzi so dirkali. Tisti dirkači, ki so dosegli 100 km na uro, so ustanovili v Milanu »Klub stotih kilometrov«.

Sto let fotografije. Na Sorbonni v Parizu so praznovali stoletnico, odkar je Nicéphore Niepce znašel fotografiranje. Njegovo delo je spopolnil pozneje Daguerre.

— Talkav pravi tako in Talkav se ne moti. Za svojo osebo mu prav rad verjamem, kajti pampske nevihte so zame po svojih grozotah. Bog daj, da bi jih tudi mi ne okusili!

— Prav vroče je, je dejal Wilson.

— Toplomer, je odgovoril Paganel, mora kazati vsaj trideset stopinj v senci.

— Nič se ne čudim, saj kar čutim, kako gre elektrika po meni, je pristavil Glenarvan. Upajmo, da bo te vročine kmalu konec.

— Oho, tako hitro se pa vreme ne bo spreminilo, saj ga ni oblaka na obzorju, je menil Paganel.

— Tem slabše, se je jezil Glenarvan, ali ne vidite, da se konji ne počutijo več prav dobro. Ali ti ni prevroče, dečko? se je obrnil k Robertu.

— Oh, mylord, je odvrnil mali junak, saj imam rad toploto, to je prijetna reč.

— Posebno pozimi, je pristavil modro major in puhnil dim svoje cigare proti nebu.

Zvečer so se ustavili pri zapuščenem »ranču«, ki je iz vej spletena koč, ometana z blatom in krita s slamo; poleg koč je bila ograda, v kateri so bili koli sicer napol trhlji, vendar pa je dajala konjem dovolj zavetja pred nočnimi napadi lisic in volkov. Nočem s tem reči, da so te hudobne živali nevarne konjem, toda rade pregrizejo vrvi, in konji porabijo lepo prilžnost, da jo popihajo.

Par korakov od koč je bila jama, kjer so Indijanci kuhali. Vse polno pepela je bilo še notri. V koči sami je bila klop, ležišče iz volovske kože, kotel, razen v kotliček za čaj, ki ga kuhajo iz listja drevesa »mate« in se tudi tako imenuje. Mate je zelo navadna, toda močna pijača južnih Amerikancev. Pri ognju posušeno listje polijejo s kropom, nato pa srkajo čaj po ameriški navadi po slamnati cevki. Paganel je poprosil Talkava, naj pripravi par požirkov te pijače. Patagonec je rad ustregel. Pijača je bila vsem po volji in je bila kakor nalašč za njihovo vsakdanjo hrano.

Naslednjega dne, 30. oktobra, je vželo solnce v žareči soparici. Ze na vse zgodaj je pripekalo. Vročina tistega dne — to so vedeli vsi — bo nenavadna,

a na vsej poljani niti najmanjše sence! Vendar so se podali korajžno na pot proti vzhodu. Večkrat so srečavali velike črede, ki so leno poglele po tleh, ker se zaradi prehude vročine niso mogle več pasti. O varuhih ali pastirjih seveda ni bilo ne duha ne sluha. Psi, ki so navajeni, da sesajo ovce, kadar jih zelo žeja, so čuvali sami nad množestevilno kopico krav, bikov in volov. Pripomniti je treba, da so argentinski bikovi veliki krotkejši kakor njihovi evropski tovariši in da tudi ne sovražijo rdeče barve.

»Najbrže radi tega, ker mulijo republikansko travo!« se je pošalil Paganel in se radovolj nad svojo šalo, ki je bila mogoče malo preveč francoska.

Proti poldnevju so se začele kazati v Pampah neke spremembe. Oko, ki ga je vedna enoličnost že utrudila, jih je takoj zaznalo. Trave so postajale čimdalje bolj redke. Umaknile so se revnemu repincu in velikanskemu osatu, visokemu devet čevljev in še več. Tu pa tam je rastlo kilavo trnjevo grmičje temnozeleno barve, ki ima posebno rado suha tla. Doslej je ilovica še kolikor toliko zadrževala vlago in z njo gosto, bujno travo, odslej pa je bila ta preproga že čisto preluknjana, tla so začela kazati gola rebra. Ti znaki naraščajoče suše niso mogli ostati neopaženi. Talkav je opozoril tovariše.

»Ta sprememba mi je kar po godu, je dejal Tom Austin; vedno in vedno sama ljuba trava, to je sčasoma le preveč.«

— Že res, toda dokler trava, toliko časa voda, je odgovoril major.

— O, vode pa že še imamo, in mislim, da bomo kmalu prišli do kake reke.

Da je slišal Paganel Wilsonovo pripombo, bi gotovo ne pozabil omeniti, da so reke med Rio Colorado in gričevjem argentinske province precej redka stvar; toda prav v tem trenutku je razlagal Glenarvan dejstvo, na katero ga je bil lord opozoril.

Že nekaj časa sem je bilo ozračje kakor nasičeno z dimom. Vendar pa niso zaznali nobenega ognja na obzorju; tudi dima niso videli, ki bi pričal o požaru v daljavi. Nobenega naravnega vzroka niso mogli najti za novi pojav. Kmalu je bil duh no osmojeni travi

tako močan, da so bili vsi potniki razen Paganela in Talkava začudeni. Zemljepisce, ki ni bil nikoli v zadregi, kadar je bilo treba razložiti kakršenkoli pojav, je pojasnil tovarišem takole:

»Ne vidimo ognja,« je dejal, »in vendar čutimo dim. No, ni dima brez ognja, in ta pogovor je prav tako resničen v Ameriki kot v Evropi. Ogenj torej mora biti nekje. Seveda, vedeti morate, Pampas so tako ravne, da nobena stvar ne more ovirati zračnih tokov; pogosto zaduhate dim, trava pa gori v daljavi 75 milj.«

— 75 milj? se je začudil major. Glas je razodeval, da ne more verjeti.

— Toliko in še več, je ponovil Paganel. Pristavim naj še, da tak požar seže večkrat zelo daleč in opustoši cele pokrajine.

— Kdo pa zažge prerije? je vprašal Robert.

— Včasih strela, kadar je vročina posušila travo, včasih pa tudi Indijanceva roka.

— In čemu?

— Pravijo, — ne vem sicer, ali je to njih mnenje utemeljeno ali ne, — da po požaru pampske trave bolj rasto. Na ta način bi torej poživi ali pognojili tla s pepelom. Jaz za svojo osebo pa sem rajši mnenja, da hočejo z ognjem uničiti milijarde brencljev, ki so posebno nadležni čredam.

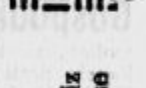
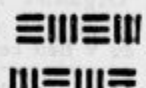
— Toda to energično sredstvo uniči najbrž tudi mnogo domačih živali, ki se pasejo po planjavi, je dejal major.

— I seveda jih, pa kaj bo to pri tolikem številu! — Ne rečem, da mi je toliko zanje, je povzel Mac Nabbs, to je njihova stvar, toda kaj pa je z ubogimi popotniki, ki gredo skozi Pampas. Ali se ne more zgoditi, da plamen obkoli in zajame tudi nje?

— Pa še dostikrat! je zaklical Paganel vidno zadovoljen, to se dostikrat pripeti. Za svojo osebo bi ne imel prav nič proti temu, če bi mogel videti ta divni prizor.

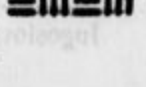
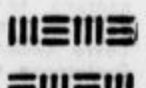
— Beseda je vredna našega učenjaka, je pripomnil Glenarvan, s svojo znanostjo bi šel tako daleč, da bi se dal živ sežgati.

(Dalje sledi.)

»Cirilova knjižnica« v Mariboru

je izdala dosedaj 15 zvezkov, ki obsegajo večino prevodov iz svetovnih literatur (angleške, francoske, italijanske). — Vse priporočila Knjižnični odbor v Ljubljani.

Gospodarstvo.

Položaj na mlečnem trgu.

V našem mlekarstvu je opaziti v letu glede visokosti produkcije večje izpremembe. Dočim imamo na jesen in nekako dva meseca po Božiču zelo veliko mleka, množina s koncem februarja pada do maja. Ko se začne sveže krmljenje, ista zopet raste. Sosedne države imajo največjo produkcijo ravno v poletju, konsum je tam radi odpotovanja mestnega prebivalstva na kmete, v tem letnem času tudi manjši kot bi bilo pričakovati.

Radi dviga dinarja in radi pritiska tuk. mestnega tržnega nadzorstva so začetkom meseca julija bile znatno znižane cene mleka, kar je povzročilo, da je dovoz mleka padel. Toda vkljub temu je naša mlečna industrija še dosti zaposlena z izdelovanjem sira in masla. Zaloge v sirnih kletah so izza pomladanske produkcije še zelo velike in vsled pomanjkanja prometnega, predvsem cenene kapitala, so naši izdelovalci sira primorani forsirati prodajo, četudi po zelo nizkih in spomladanski ceni mleka ne odgovarjajočih cenah. Na izvoz sira ni misliti, ker naša kvaliteta ne more konkurirati s tujimi izdelki. Eksport svežega mleka je padel na minimum, od 30.000 na 4000 litrov mleka dnevno. V poštev bi prišlo samo maslo, kateremu cene na svetovnih tržiščih počasi kažejo naraščajočo tendenco. Upati je, da bodo z nastopom hladnejšega vremena tržišča še bolj krepka in da se bode dalo konkurirati v sosednjih državah, predvsem v Avstriji. Za daljši izvoz naše blago ne pride v poštev, ker naše mlekarstvo še ni na tisti stopnji, da bi se moglo meriti n. pr. s skandinavskimi deželami. Tudi pri nas doma je pričakovati na jesen z nastopom hladnejšega vremena naraščajoč cen maslu.

Tranzit skozi našo državo. Po statističnih podatkih glavnega ravnateljstva carin je znašal tranzit skozi našo državo v teku leta 1924. 1.407.396 ton in 14.166 komadov, skupno torej 1.412.879 ton, kar pomeni, da se je toliko uvozilo in ravno toliko izvozilo iz naše države tranzitnega blaga. — Glavni predmeti tranzita skozi našo državo so bili: žita 257.827 ton, mlinarski produkti 198.799 ton, mineralnega olja 164.047 ton, umetna gnojila 71.846 ton, kemični (neorganski) produkti 67.350 ton, jeklo in izdelki iz jekla 66.410 ton, produkti gozdarstva 64.587 ton, južno sadje 56.758 ton, rastline za industrijo in zdraviljenje 48.374 ton, papir in izdelki iz papirja 48.192 ton, riž 41.988 ton, pijače 40.352 ton, sadje in zelenjava 37.745 ton, kolonijalno blago 24.282 ton, zemlja — kamen 23.654 ton, rude 20.294 ton, premog 20.501 tona itd.

Trgovinska pogodba Jugoslavije s Češkoslovaško. Kakor poroča praška »Tribuna«, se bodo začela pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Češkoslovaško že v oktobru t. l.

Trgovinska pogodba z Avstrijo. Naši delegati so dobili instrukcije vlade in so zopet odpotovali na Dunaj. V javnosti krožijo vznemirljive vesti glede uspehov v trgovinski pogodbi. Zatrjuje se, da je Avstrija znižala sa-73 car. postavk, naša država pa da je popustila pri 373 postavkah in to zelo znatno. Znatne uspehe je menda dosegla avstrijska industrija pohištva. V Avstriji so boljše pogoji o novi trgovinski pogodbi kakor pri nas. Pričakujemo, da bo vlada izjavila, koliko je na teh glasovih resnice.

Mednarodni trgovski kongres. V mesecu maju letos smo poročali, da se bo še letos vršil v Pragi mednarodni trgovski kongres, toda po najnovejših poročilih se bo kongres vršil šele prihodnje leto. Priprave za kongres se že delajo. Akcijo vodi centralna zveza češkoslovaških trgovcev.

Češkoslovaška sol za naš tobak. Kakor poročajo praški listi, namerava naša monopolna uprava v zameno za tobak uvažati sol iz Češkoslovaške. Ustanovil se je baje v Pragi celo poseben konzorcij za nakup jugoslovanskega tobaka. — Če bi država dovolj razširila svoje obrate v Dalmaciji, bi bil uvoz soli nepotreben. Saj je znašala lani samo v Bosni produkcija soli 48.864 ton, napram 24.233 tonam v letu 1923. Medtem ko je znašal uvoz soli v našo državo leta 1920. še 78.206 ton, je padel v lanskem letu na samo 14.545 ton. Lansko leto smo celo začeli izvažati sol, leta 1920. smo je izvozili 5 ton, lani pa že 2222 ton. Iz teh števil je razvidno, da bi uvoz soli lahko popolnoma odpadel in bi bila tako naša plačilna bilanca še za kakih 20 milijonov dinarjev boljša kakor dosedaj.

Češkoslovaška udeležba v jugoslovanski železni industriji. »Loko press« poroča z Dunaja, da se nekateri vodilni bančni funkcionarji, ki imajo interes na ugodnem razvoju podjetij v češkoslovaškem-avstrijskem železnem kartelu, začeli pogajati (dosedaj neoficijelno) z vodilnimi jugoslovanskimi železnarjani. Če bodo jugoslovanske železarnne stopile v kartel, bi jim dotični interesirani funkcionarji preskrbeli ugoden bančni kredit ali pa direktno dali kapital. Za nekatere jugoslovanske železarnne bi prišel v poštev češkoslovaški kapital. Jugoslovanske železarnne trpijo na pomanjkanju kapitala. Pogajanja za vstop v kartel se zavlačujejo. Če se doseže sporazum, bi se plačilo na ta način v Jugoslaviji 20 do 30 milijonov Kč.

Uvoz lesa na Mažarsko. V prvi polovici letos je Ogrska uvozila 892.000 ton obdelanega in neobdelanega lesa napram 1.029.000 tonam v prvi polovici lanskega leta.

Rezultat žetve v Romuniji. Romunsko poljedelsko ministrstvo je ravnokar objavilo podatke o rezultatu žetve v Romuniji, iz katerih posnemamo, da znaša letošnji pridelek pšenice 2.890.000 ton, za izvoz bo ostalo 800 tisoč ton pšenice. Ječmena je Romunija letos pridelala 1 milijon ton, izvozila ga bo lahko

397.000 ton. Pridelek ovsja je 881.000 ton, izvozilo se ga bo lahko 392.000 ton.

Najnovejši podatki o žetvenem rezultatu. Gotovo je, da je hegemonijo Amerike v evropskih državah, ki uvažajo pšenico, nemogoče vzdržati. V severnoameriških Združenih državah je žetev slaba; tudi v Kanadi ni preveč odlična, kakor so vedeli Amerikanci poročati pred mesecem dni. Evropa pričakuje odlične prideleke rži tako zlasti v Nemčiji, Rusiji in Poljski. Poljska je dovolila radi dobre žetve prost izvoz žita. Za izvoz bo ostalo v Poljski 500.000 ton pšenice, 1300.000 ton rži. V Rusiji računajo prebitek za izvoz količino 3 milijonov ton, kar je zelo zanesljiva cenitev. Poročila iz vzhodne in jugovzhodne Evrope se glase ugodno. Položaj je ugoden tudi v Avstriji in Češkoslovaški.

Porze.

13. avgusta 1925.

DENAR.

Zagreb. Italija 202—202,56 (200,60—202,40), London 270,50—272,50 (270—273), New York 55,15—56,15 (55,15—56,15), Pariz 258—262 (264—267), Praga 165,75—166,75 (162—167), Dunaj 785—790 (780—790), Curih 10,85—10,95 (10,85—10,95).

Curih. Belgrad 9,225 (9,225), Berlin 122,60 (122,40), Italija 18,55 (18,55), London 25,02 (25,02), New York 515 (515), Pariz 24 (24,075), Praga 15,25 (15,25), Dunaj 72,55 (72,50), Bukarešta 2,65 (2,70), Sofija 3,75 (3,75).

Dunaj. Devize: Belgrad 12,705, Kodanj 16,80, London 34,46, Milan 25,54, New York 709,05, Pariz 33,02, Varšava 127,75. Valute: dolarji 707,80, angleški funt 34,39, lira 25,92, dinar 12,72, češkoslovaška krona 21.—

Praga. Devize: Lira 121,12, Zagreb 60,50, Pariz 163,95, London 57,12, New York 33,75.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 75 den., zastavni listi 25 den., kom. zadolžnice 25 den., Celjska posoj. 201—205, Ljublj. kreditna 230—265, Merkantila zaklj. 101, Praštediona 842 den., Slavenska 65—67, Kreditni zavod 175—185, Strojne tovarne 95—122, Trbovlje 340 den., Večve 110 den., Slavna družba 165—180.

Zagreb. Hrv. eskomptna 112—113, Kreditna, Zagreb 105—111, Hipotek. Zagreb 63—65, Jugobanka 99,50—100, Praštediona 845—850, Ljublj. kreditna 230, Slavenska 65—66, Eksploatacija 55,50—57,50, Šečerana 490—510, Nihag 41—43, Slaveks 130, Slavonija 45,50—46, Gutmann 370—375, Trbovlje 340, Večve 110, 7% invest. posoj. 76, vojna odškodnina 278—279.

Dunaj. Alpine 304.000, Greinitz 141.000, Kranjska industrijska 360.000, Trbovlje 487.000, Leykam 184.900, Hrv.-slav. dež. hip. banka 79.000, Slavex 168.000, Slavonija 54.100.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske konične, monte, 25, 30, 40 in 50 mm, 4 m dolž., fco meja, tranz. 500 (den.), kostanjevi brzojavni drogi, obeljeni, 2250 kosov, 6 m dolž., 250 kosov, 9 m dolž., dobava polovica do 20. sept. in polovica do konca oktobra, fco meja, tranzito za kos 155 (den.), drva bukova, 1 m dolž., suha, fco naklad. postaja 4 vag. zaklj. 18,40. — Zito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana 275 (den.), pšenica hrvaška, 76 kg, 3%, par. Ljubljana 390 (bl.), koruza slav., par. Ljubljana 225 (bl.), oves slav. in bos., rešetani, gar. belo blago, par. Ljubljana 2 vag., zaklj. 210, otrobi pšen., drobnj. fco Postojna, trz. 190 (den.), 200 (bl.), leneno seme la, fco Ljubljana 335 (den.), krompir rožnati, fco Štajerska postaja 63 (bl.), krompir beli, fco Štajerska postaja 66 (bl.).

Okrajna kmetska zveza za ljubljansko okolico

vabi na

KMETSKI TABOR

ki bo v nedeljo, dne 23. avg. 1925 ob 2 pop. pri Sv. Roku v Dravljah.

Poročala o političnem položaju in važnih kmetskih vprašanjih predsednik Jugoslovanske kmetijske zveze poslanec Janez Brodar in poslanec ljublj. okolice Franc Smodej. Po taboru prosta zabava pri Miheinu.

Vse somisljenike in prijatelje kmetijskega ljudstva najvljudneje vabi k obilni udeležbi odbor.

Cerkveni vestnik.

Romanje na Krko. Krka je starodavna božja pot svetega Kozma in Damijana, ki sta bila nekdaj v Arabiji sloveča zdravnik, zdaj sta priprošnjaka pri Bogu ljudem v vseh boleznih. Zato veljata tudi kot patrona zdravnikov. Ljudje jima pravijo na Krki kar nakratko »Kozmijanci, kozmijanov nedelja. — Dolgih 500 let so to božjo pot in tudi župnijo oskrbovali »beli menihi« iz Stične. Sezidali so veliko lepo cerkev, ki ima 8 oltarjev; zdaj je ozaljšana tudi s zagraško elektriko. Ko je pa cesar Jožef pognal menihe iz Stične, je tudi božja pot na Krki opuščala. Zdaj je romanje na Krko prve tri nedelje po Vel. Šmarnu. Prvo nedeljo pridejo nemški Kočevarji, zato so pridige in litanije nemške. Drugo nedeljo pridejo Gorenjci, tretjo iz okolice. Tudi izletniki te tri nedelje radi obiščejo Krko, s postaje Stična je poldrugo uro hoda, s pošto eno uro. K trem izvirkom Krke gredo in tudi v podzemsko jamo, ki je ravno nad izvirkom Krke. Vendar pa so na Krki bolj veseli romarjev, takih, ki gredo vsi k sv. obhajilu!

Dijaški vestnik.

Akademiki in abiturientje naj se izvolijo pri povratku od dijaških zborovanj pri Sv. Primožu oglašiti v Akademskem domu na Miklošičevi cesti, da dobe od odbora D. P. D. navodilo glede efektne loterije, nabiralne akcije itd. — Srečke z navodili, prospekti itd. so bile te dni razposlane. Kdor jih želi več, ali ima kake druge želje, nasvete itd., naj to sporoči nemudoma. — D. P. D.

Turistika in sport.

Kolesarska sekcija ASK Primorja naznanja, da preloži kolesarsko dirko, ki bi se morala vršiti 15. t. m., vsled vremenskih ovir in vsled praznovanja obletnice »Edelweisa«, sportnega kluba iz Maribora. Zagrebški športniki pa se udeležijo proslave 1000 letnice hrvaškega kraljevstva.

Tennis-turnir. V nedeljo dne 15. t. m. se vrši na prostorih SK Ilirije (pod Cekinovim gradom) nadaljevanje prvenstvenega turnirja za 1.1924., ker se je moral lansko leto radi vremenskih neprilic prekiniti. Nastopili bodo v finalnih tekmah znani zagrebški igralci n. pr.: g. Podvinec in ga. Gostliša, prvaka blejskega turnirja, g. Kuftinec itd. Začetek ob 8. uri. Vstopnina 10 Din.

Poizvedovanja.

Našla se je manjša vsota denarja v čenarjih. Dobi se v Kapiteljski ulici št. 11 pri Baharju.

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservata za Oplograph dobite edino le pri **L. Baraga**, Selenburgova ul. 6/I. Telefon št. 950

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1'50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamkol

Organist in cerkovnik se sprejme pri župnem uradu v Beli cerkvi, Dolenjsko.

Gospodična ki igra klavir in violino, se išče za damsko kapelo proti dobri plači. — Slavko Raškaj (kapelnik) — Kavarna »Evropa«, Maribor

Za vzgojiteljico

k otrokom od 5—14 let išče mesta bivša uradnica, star. oseba. Poučuje lahko nemščino in začetnike violino. Gre tudi izven Slovenije. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5291.

1 ali 2 DIJAKINJI

iz dobre hiše se sprejmejo v sredini mesta na hrano in stanovanje. Naslov se izve v upravi lista pod št. 5266.

Sprejme se takoj prodajalka

z lepo postavbo, primerno za pomejenje modelov. Zglašiti se je pri »ELITE«, konfekcijska trgovina, Prešernova ulica št. 9. 5276

Veleposestvo

100 orolov arondirane zemlje, tik postaje južne železnice, z moderno urejenim gospodarstvom, z žago in mlinom ter lastno električno napravo se poceni proda. Ponudbe realitetni pisarni Lovro Čremožnika v Celju, Prešernova ulica 19. 5287

15 letni MLADENIČ

iz dobre hiše, z veseljem do mizarke obrti, želi vstopiti kot vajenec samo pri dobrem mizarju izven Ljubljane. Ponudbe na upravo lista pod št. »Mizarški vajenec« št. 2583.

UČENEC

poštenih staršev, zdrav in krepak, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme takoj v specerijsko trgov. Alfonz Oblak, Novo mesto, Dolenj.

Poročiti se želi

trg. izobražen mož najlepših let, zdrav, z gospodično ali vdovo s premoženjem. Dame, katere imajo lastno hišo trgovino ali gostilno, imajo prednost. Dopise se prosi na upravo »Slovenca« pod št. »Sreča te čaka« 5294.

TRGOVSKA HIŠA,

št. 16 z vsem inventarjem je naprodaj v Stružah pri Dobropoljah. Hiša je enonadstropna, močno zidana in na najbolj prometnem mestu v celotni okraj, z razven farne cerkve. Ima pet vel. prostorov v pritličju, 6 kleti in 4 stanovanjske sobe v 1. nadstropju. Poleg hiše je zelenjadni in sadni vrt z njivo. Obenem je naprodaj z hišo ali posebej le gozd v izmeri 2 in pol jona. — Plačilne pogoje izvedeti pri Ivanu Petrič, učiteljevi vdovi v Zagradcu št. 14 na Dolenjskem (župnišče), ž. p. Stična. 5282

Sprejem na stanovanje mlajšega dijaka ali dijakinje. Naslov pri upravi pod 5295.

PORAVNAVA V KONKURZU.

Tesarski mojster Ant. Steiner iz Ljubljane je s svojimi upniki sklenil 50% poravnavo, vsled česar bo sedaj konkurz ukinit.

Več STANOVANJ

odda ozir. zamenja »Posredovalec«, Sv. Petra c. 23-I.

Kupim prvovrsten la. okrogel orehov, jesenov in

HRASTOV LES

od 40 cm dalje debel, 2 m dolgi; v poštev pridejo le vagonске dobave. Prosi se za obvezno ceno od kubič. metra franko vagon nalog. postaj v Sloveniji. Ponudbe na: DRAGOTIN KOROŠEC, Rečica ob Paki. 5236

STENICE!

Obl. konc. zavod za pokončavanje mrčesa sporoča, da je dospelo prvovrstno sredstvo proti steniciam. — »PANA« — LJUBLJANA, Poljanska cesta 12.

Enonadstropno HIŠO

lepo, prodam s hlevom, drvarnico in sad. vrtom. Zraven farne cerkve v Preski. Od žel. post. Medvode pet minut. Pripravna za trgovino, obrt ali letovišče. V lepem in promet. kraju. — Fr. JENKO, sedlar, Medvode 3.

Inserati v »Slovenca« imajo poln uspeh. — Inserirajte v njem!

Oblike za gospode

iz covercota, kamgarna, angleškega in češkega sukna, so pravkar dospole iz naše tovarne, ter jih dobite že od Dinarjev 560.— naprej v naši detajlni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2, nasproti Dramskega gledališča. — Kdor se hoče res poceni in dobro obleči, naj poseti našo nadrobno trgovino.

Konfekcijska tovarna

FRAN DERENDA KOMP., LJUBLJANA

Naprodaj je več stavbišč

v izmeri 340 do 955 m², v bližini hiše južne železnice na Dunajski cesti. Lepa lega z razgledom na planine; stavbišča so oddaljena 70 m od Dunajske ceste, suha in peščena, kar poceni zidavo. V neposredni bližini vodovod in elektrika. Svet za ceste je že odračunan. Ceno po dogovoru. — Pojasnila daje I. M., Ljubljana, Škofja ulica št. 9, I. nadst., desno. 5252

Skoraj popolnoma nova hiša

SE PRODA v bližini Ljubljane, na jako lepem kraju. Hiša ima 5 sob, kuhinjo, shrambo, 2 vrta. Cena ugodna, plačilni pogoji jako ugodni. Gotovine 15.000 Din. — Poizve se v upravi lista pod št. 5240.

Potrjim srcem in v najgloblji tugi javljam sem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubljani soprog, oče, stari oče, tast, svak in stric, gospod

Alojzij Korsika

umetni in trgovski vrtnar, posestnik, častni član pokrajinske zadruga trgovskih vrtnarjev, društva hišnih posestnikov itd.

v četrtek, dne 13. t. m. ob 12. uri, po kratki, a vendar mukepolni bolezni, v 79. letu starosti, previden s tolažili svete vere, bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, 15. avgusta, ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Bleiweisova cesta 3, na pokopališče k Sv. Križu, kjer se položijo zemeljski ostanke v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Svete maše se bodo brale v raznih cerkvah.

Prosimo tihega sožalja.

Marija Korsika roj. Pok, soproga. — Hana Korsika poroč. Primožič, hči. — Franc Primožič, zet. — Franja Korsika roj. Bolte, sinaha. — Ivan, Helena, Franc, Alojzij Primožič; Vilma, Emica, Lojze Korsika, vnuki. — Rodbine: Pok, Novotny, Stiene, Bolte,